

Finansira
Evropska Unija

Praćenje javnih nabavki u pet opština: Đakovica, Priština, Prizren, Gnjilane i Peć

decembar
2022

DOBRO UPRAVLJANJE

AUTORI:

Ardit Dragusha
Egzona Kozhani

Posetite našu Internet stranicu
www.dplus.org

Saznajte više o našim najnovijim publikacijama,
vestima, infografika

Find us on Facebook
[@democracyplus](https://www.facebook.com/democracyplus)

Find us on LinkedIn
[@democracy-plus](https://www.linkedin.com/company/democracy-plus)

Find us on Twitter
[@democracy_plus](https://twitter.com/democracy_plus)

Find us on Youtube
[@DemocracyPlus](https://www.youtube.com/DemocracyPlus)

Naše kancelarije:

Ulica Bajram Kelmendi, br.92, 5. sprat
Priština, 10000
Kosovo

+383 (0) 38 749 288
info@dplus.org

Finansira
Evropska Unija

Ovaj izveštaj je priređen na engleskom jeziku, te vas molimo da za svaku nejasnoću u ovoj prevedenoj i prilagođenoj verziji, konsultujete originalnu verziju "Monitorimi i prokurimit publik në pesë komuna: Gjakovë, Prishtinë, Prizren, Gjiilan dhe Pejë".

Ova publikacija priređena je uz finansijsku podršku Evropske unije. Sadržaj iste isključiva je odgovornost Demokratije Plus (D+) i ni na koji način ne odražava stavove Evropske unije. Projekat "Dobra uprava: javne nabavke i donošenje naprednih politika" finansira EU, a realizuje Demokratija Plus (D+).

Sadržaj

Spisak skraćenica	6
Rezime nalaza	7
Opština Đakovica.....	10
Uzimanje na korišćenje uređaja za dezinfekciju ruku sa dezinfekcionim sredstvom	10
Nabavka i održavanje „smart city“ javnih kamera, multifunkcionalnih stubova i druge opreme ...	13
Snabdevanje škola higijenskim materijalom	14
Nabavka uređaja za informacionu tehnologiju	16
Opština Priština	18
Realizacija onlajn platforme za digitalizaciju škola (E-shkollori)	18
Snabdevanje brzim antigen testovima na pljuvačku.....	20
Fizičko obezbeđenje opštinskih objekata	21
Postupanje sa životinjama lualicama	22
Opština Prizren.....	24
Snabdevanje stomatološkim materijalom	24
Podizanje svesti učenika osnovnih škola i vozača u Opštini Prizren o ponašanju u saobraćaju ...	25
Nabavka inventara za kancelarije i zdravstvene ordinacije	27
Organizovanje festivala starogradske muzike Prizrenski ljljan (Zambaku i Prizrenit) 2022. godine	28
Opština Gnjilane	31
Čišćenje školskih objekata	31
Postupanje sa psima lualicama	35
Prostorna dezinskcija, dezinfekcija i deratizacija objekata u Opštini Gnjilane - ponovni tender ...	39
Asfaltiranje puta u naselju Arbëria	40
Opština Peć.....	42
Rasveta i postavljanje kocki na javnim površinama u Opštini Peć - II deo	42
Kupovina motokultivatora	50
Izgradnja javnih površina oko GCPM-a.....	52
Horizontalna i vertikalna signalizacija u Opštini Peć.....	54
Preporuke.....	56

Spisak skraćenica

GCPMN ↗ Glavni centar porodične medicinske nege

GPS ↗ Grupa privrednih subjekata

KAPR ↗ Kosovska agencija za privredne registre

POSJN ↗ Pravila i operativne smernice o javnim nabavkama

PUK ↗ Poreska uprava Kosova

RKJN ↗ Regulatorna komisija za javne nabavke

TD ↗ Tenderski dosije

TRN ↗ Telo za razmatranje nabavki

UO ↗ Ugovorni Organ

ZJN ↗ Zakon o javnim nabavkama

Rezime nalaza

- Javne institucije su odredile diskriminatorske kriterijume koji su narušili konkurenciju i doveli do smanjenja broja ponuđača.
- Javne institucije su dodelile ugovore privrednim subjektima koji nisu ispunjavali uslove navedene u tenderskom dosijeu.
- I pored činjenice da se institucije pozivaju na određene zakonske odredbe prilikom preduzimanja radnji, te odredbe nisu ispoštovane u celosti.
- Konkursne komisije nisu procenile odgovorno i profesionalno ponude privrednih subjekata.
- Iako postoji mogućnost zaključivanja povoljnijih ugovora sa stanovišta ekonomičnog korišćenja javnog novca, javne institucije zaključuju ugovore po visokim cenama ili zaključuju ugovore koji ne služe javnom interesu.
- Javne institucije u tenderskom dosijeu ne predstavljaju jasno zakonske uslove koje moraju da ispune zainteresovani subjekti, što stvara mogućnosti za manipulacije ponuđača i odstupanje od ovih zahteva.
- Javne institucije nastavljaju da koriste pregovarački postupak bez objavljivanja ugovora, uprkos činjenici da nisu ispunjeni zakonski uslovi za korišćenje ovog postupka.
- Iako se godišnji planovi nabavki sastavljaju i odobravaju u skladu sa koracima propisanim zakonom, javne institucije ne poštuju ove planove, što sledstveno dovodi do lančanih problema u nabavci.
- Zbog nepoštovanja kriterijuma za korišćenje određenih procedura, javne institucije su zaključile ugovore veće vrednosti imajući u vidu da nisu dobile dovoljan broj ponuda.
- Usled neimenovanja novih članova odbora TRN-a, javne institucije su, u cilju realizacije projekata, prinuđene da preuzmu radnje koje nisu u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.
- Javne institucije zaključuju ugovore sa raznim privrednim subjektima koji nisu profilisani za obavljanje datih usluga.
- Kao posledica činjenice da javne institucije nisu sastavile precizan predmer i predračun, privredni subjekti iskorišćavaju priliku da ostvare koristi, nuđenjem različitih cena za iste radove ili nabavke.
- Javne institucije ne primenjuju pravo podele odgovornosti, kada je reč o ispunjavanju zahteva od strane članova grupe privrednih subjekata.

- Javne institucije nastavljaju da primaju fakture od privrednih subjekata koji ne navode tačno šta je kupljeno, u kojoj količini i po kojoj ceni. Kako bi se izbegla mogućnost da privredni subjekti manipulišu cenama i količinama proizvoda, institucije moraju da ih obavežu da tačno opišu proizvode koje su kupili i da se pridržavaju cena koje su ponudili u predmeru i predračunu.

Opština Đakovica

- Umanjila je konkurenciju postavljanjem zahteva za ISO standard, koji nije bio relevantan za realizaciju ugovora.
- Ova opština je dodelila ugovor privrednom subjektu koji nije ispunio uslove kada je reč o stručnom osoblju, koje bi bilo angažovano na realizaciji ugovora.
- Nije tražila dodatna pojašnjenja o nedostatku PDV-a, te je nezakonito, u potpunosti se pozivajući na ovaj nedostatak, odbila ponudu u celosti.
- Prvobitno je potpisala ugovor, da bi ga nakon toga poništila, imajući u vidu da su sa zakašnjenjem primećene greške koje su dovele do otkazivanja ugovora.
- Nije preduzela nikakve korake u vezi sa produžetkom važenja ponude, što je dovelo do otkazivanja ugovora.

Opština Priština

- U 2021. i 2022. godini je nastavila da zaključuje ugovore pregovaračkim postupkom bez objavljivanja obaveštenja o ugovoru, povećavajući vrednost ugovora iz godine u godinu uprkos činjenici da se ugovorena platforma više nije koristila i da ista nije dobro funkcionisala ni u vreme upotrebe.
- Zaključila je ugovor iako ni vlasnik preduzeća ni ovlašćeni predstavnik kompanije, nisu potpisali izjavu pod zakletvom, što je u suprotnosti sa Zakonom o javnim nabavkama.
- Koristila je pregovarački postupak bez objavljivanja obaveštenja o ugovoru za nabavku brzih antigen testova, iako je takav ugovor mogao da se zaključi otvorenim postupkom, pošto nije bilo vanrednih okolnosti koje su iziskivale korišćenje ovog postupka.
- Kao posledica korišćenja pregovaračkog postupka, platila je proizvode po cenama većim od tržišne.
- Sa obrazloženjem da je ugovor o fizičkom obezbeđenju objekta opštine u zastoju u TRN-u usled odsustva odbora, opština je sprovela nove aktivnosti nabavke koristeći pregovarački postupak bez objavljivanja obaveštenja o ugovoru.

Opština Prizren

- Zaključila ugovor sa privrednim subjektom u vezi koga je već podnela zahtev TRN-u za diskvalifikaciju, međutim pošto TRN nije imao odbor, nije doneta nikakva odluka u ovom smeru, a ovaj propust je doveo do zaključenja ugovora sa ovim subjektom.
- Zaključila ugovor o podizanju svesti učenika i vozača o ponašanju u saobraćaju, sa kompanijom čija delatnost podrazumeva čišćenje raznih prostora.
- Nije iskoristila svoje pravo da traži dodatne informacije u vezi sa neuobičajeno niskim cenama, ignorišući postojanje ovakvog stanja i po ovim cenama je zaključila ugovor sa uspešnim ponuđačem, čija je ponuda bila za 64.14% niža od proseka odgovarajućih ponuda.
- Usled pogrešne ocene ponuda, odloženo je održavanje 33. izdanja festivala „Prizrenski ljljan“, za dodatnih pet meseci.

Opština Gnjilane

- Koristeći pregovarački postupak bez objavljivanja obaveštenja o dodeli ugovora, zaključila je dva ugovora sa istom grupom privrednih subjekata za čišćenje školskih objekata, uprkos činjenici da su takve aktivnosti planirane godišnjim planom nabavki.
- Zaključila ugovor sa privrednim subjektom, koji je dostavio predmer i predračun u kojem figuriraju neto zarade zaposlenih, potpuno zanemarujući teret plaćanja poreza koji se odbija od bruto zarade. Ni opština

niti subjekat kome je ovaj ugovor dodeljen, nisu se postarali da ispune ovu zakonsku obavezu;

- Skratila je rok za dostavljanje ponuda u sklopu tendera koji se tiče postupanja sa psima lutalicama, bez davanja bilo kakvog pojašnjenja u vezi sa pravnim osnovom za ovakvo postupanje.

Opština Peć

- Nije pravilno ocenila ponudu privrednog subjekta koji je prvobitno proglašen uspešnim, dok je kasnije primetila da aritmetičke greške premašuju 2% dozvoljenog iznosa, što je rezultiralo poništavanjem obaveštenja o ugovoru, i samim tim odlaganjem realizacije projekta.
- Kao posledica netačne identifikacije potreba, sastavila je uopšten predmer i predračun u kome je isti subjekat ponudio različite cene za iste radove i proizvode.
- Koristila je dvostruke standarde za ocenjivanje ponuda privrednih subjekata koji su podneli svoje ponude. Četiri privredna subjekta su isključena iz konkursa jer nisu ispunili zahtev u vezi sa traženim katalogom, a da ni uspešni ponuđač nije ispunio ovaj zahtev.
- Protiv subjekta koji je skoro godinu dana odlagao završetak realizacije ugovora nije preduzeta nikakva radnja, niti je menadžer ugovora redovno izveštavao o ovim kašnjenjima.

Opština Đakovica

Uzimanje na korišćenje uređaja za dezinfekciju ruku sa dezinfekcionim sredstvom

Opština Đakovica je krajem 2021. godine objavila obaveštenje o ugovoru za uzimanje na korišćenje senzornih uređaja za dezinfekciju ruku sa dezinfekcionim sredstvom, pod brojem nabavke 632-21-10207-1-2-1. Ova aktivnost nabavke predviđene vrednosti ugovora od 51,324.00 evra imala je za cilj korišćenje 91 senzornog uređaja za dezinfekciju ruku dezinfekcionim sredstvom na 12 meseci, koji bi bili postavljeni u školskim objektima u opštini Đakovica.

Opština Đakovica je i ranije imala isti ugovor za korišćenje ovih uređaja (05.11.2020 – 04.11.2021), koji je zaključila sa konzorcijumom N.Sh Alb Consulting; Fresh – C.O Sh.P.K u vrednosti od 49,140.00 evra. Iako je na oba tendera korišćen otvoreni postupak, predviđene vrednosti od 98,280.00 evra, učestvovala je samo jedan ponuđač (N.Sh Alb Consulting; Fresh – C.O Sh.P.K) kojem je u oba slučaja dodeljen ugovor. Jedan od razloga koji je možda doveo do manje konkurencije je tehnički zahtev sadržan u tenderskom dosijeu, da privredni subjekat mora posedovati licencu ISO 22716 – dobra proizvodna praksa.

ISO 22716 je sertifikat koji propisuje smernice za proizvodnju, kontrolu, čuvanje i isporuku kozmetičkih proizvoda. Ovaj standard usmerava rad kada je reč o kozmetičkim proizvodima, i isti ne važi na distribuciju gotovih proizvoda¹. U cilju obezbeđivanja konkurencije između privrednih subjekata i posledično ugovaranja jeftinijih cena, opština nije trebalo da zacrta ovaj kriterijum, koji nije bio relevantan za proizvode tražene tenderskim dosijeom, već je isti mogao biti zamenjen drugim dokazima koji garantuju kvalitet, ali ne eliminišu konkurenciju.

U sličnim aktivnostima nabavke koje su imale za cilj korišćenje uređaja za dezinfekciju, koje su sproveli drugi naručioci (vidi tabelu 1), primećeno je da je određivanje ovog kriterijuma ograničilo konkurenciju. U odabranim slučajevima u kojima je tražen sertifikat ISO 22716, svoju ponudu je podneo samo jedan (1) privredni subjekat, dok je proseka na Kosovu 4.5 privrednih subjekata za jednu aktivnost javne nabavke².

Na tenderu iste prirode, gde nije određen ovaj kriterijum, već je umesto njega tražen dokaz da su ponuđači zaključili ugovore slične prirode u poslednje tri godine, učestvovala su četiri privredna subjekta, a ugovorena cena je za 30% bila jeftinija, u odnosu na predviđenu.

1 ISO 22716:2007. Cosmetics – Good Manufacturing Practices (GMP) – Guidelines on Good Manufacturing Practices. <https://www.iso.org/standard/36437.html> (poslednji put pristupljeno 07.11.2022).

2 Izveštaj o aktivnostima javnih nabavki na Kosovu za 2021. <https://e-prokurimi.rks-gov.net/HOME/Documents/Legislation/Raportet%20Vjetore/shq/Raport%20Vjetor%20i%20aktiviteteve%20te%20prokurimit%20-%202021.pdf> (poslednji put pristupljeno 07.11.2022).

TABELA 1. Usporedba aktivnosti nabavke za uzimanje na korišćenje uređaja za dezinfekciju u slučajevima kada je tražen ISO 22716 i u slučaju kada nije tražen ovaj sertifikat

Naručilac	Br. nabavke	Da li je tražen ISO 22716?	Br. primljenih ponuda	Uspešan ponuđač
Univerzitet Haxhi Zeka	uhz-21-7798-2-3-6	Da	1	N.Sh. Alb Consulting; Fresh-C.O
Ministarstvo rada i socijalne zaštite	209-20-7952-2-3-6	Da	1	N.Sh. Alb Consulting; Fresh-C.O
Opština Đakovica (2020)	632-20-5759-1-2-1	Da	1	N.Sh. Alb Consulting; Fresh-C.O
Opština Đakovica (2021)	632-21-156-1-2-1	Da	1	N.Sh. Alb Consulting; Fresh-C.O
Ustavni sud	243238-22-2270-2-2-1	Ne	4	S.V., Veterina

Pored uvršćivanja ISO sertifikata koji je sprečio konkurenciju, problematična je i sama priroda tendera. Razlog za to je taj što je indikativna vrednost dva ugovora iznosila 98,280.00 evra, s tim što je uspešan konzorcijum obavezan da ove uređaje postavi u školama u opštini Đakovica, GCPM-u, Direkciji za obradovanje i da ih puni dezinfekcionim sredstvom za mesečnu upotrebu u periodu od 24 meseca.

U skladu sa ugovorom, 91 uređaj će biti plaćen po ceni od 45.00 evra po jedinici, u periodu od 12 meseci (24 meseca računajući i prethodni ugovor), a zatim će ovi uređaji biti vraćeni privrednim subjektima.

TABELA 2. Dva okvirna ugovora zaključena između Opštine Đakovica i N.Sh Alba Consulting; Fresh – C.O Sh.P.K.

Godina	Mesečna cena po uređaju	Ukupna vrednost ugovora	Dužina trajanja
2020.	45.00 evra	49,140.00 evra	12 meseci
2021.	45.00 evra	49,140.00 evra	12 meseci

Ova aktivnost nabavke beleži veliki nedostatak transparentnosti, s obzirom da nije napravljena razlika između cene korišćenja uređaja i cene nabavke potrošnog materijala za ove uređaje. Ova dva elementa, koja bi trebalo da budu odvojena, objedinjena su u predmeru i za oba je ponuđena samo jedna cena, koja je potom primenjena na 91 uređaj u periodu od 12 meseci.

TABELA 3. Predmer za korišćenje senzornih uređaja za dezinfekciju ruku sa dezinfekcionim sredstvom

Br.	Opis	Jedinična	Količina	Mesec	Jedinična cena sa PDV-om	Ukupna cena sa PDV-om
1.	Nabavka i montaža senzorne prskalice za dezinfekciju ruku sa trajnim punjenjem uređaja dezinfekcionim sredstvom za mesečnu upotrebu. Automatska prskalica mora imati kapacitet od 1000 ml.	Komad	91	12	/	/

Ovakav vid generalizacije nabavke ostavlja prostora za manipulacijama, imajući u vidu da nigde nije prikazana količina (litara) dezinfekcionog materijala, cena koja će biti plaćena za ovaj materijal koji je upotrebljen ili troškovi održavanja ovih uređaja. Iznos nabavke nije naveden ni u izveštajima menadžera niti u fakturama koje je platila Opština Đakovica, koja je izvršila isplatu na osnovu ugovorene jedinične cene, bez obzira na količinu materijala koji je potencijalno utrošen.

Ukupno, uređaj za dezinfekciju ruku koštao je Opštinu Đakovica 1,080 evra za 24 meseca (540 evra godišnje). Prema rečima menadžera ugovora, ovi uređaji su podrazumevali „neograničeno“ snabdevanje, koje je zavisilo od zahteva škola, i punjeni su u proseku dva puta mesečno. Ova nabavka ne opravdava visoku cenu uređaja, imajući u vidu da jedan (1) litar sredstva za dezinfekciju ruku košta između dva (2) i pet (5) evra³ po maloprodajnoj ceni. Opština Đakovica je trebalo da kupi ove uređaje, čija se tržišna jedinična vrednost nalazi u rasponu od 16 do 100 evra po jedinici, po ukupnoj ceni manjoj od 10 hiljada evra umesto da zaključi dva ugovora za korišćenje i nabavku ovih uređaja ukupne cene koštanja oko 100 hiljada evra.

Još jedna anomalija u ovoj aktivnosti nabavke je imenovanje direktora škole u Đakovici za menadžera ugovora od strane finansijskog direktora. U svim izveštajima komisija za nadzor nad ugovorom, koji se sačinjavaju nakon prihvatanja nabavke, tražen je potpis menadžera ugovora, koji je u ovom slučaju bio direktor škole „Yll Morina“, i sa druge strane, potpisi članova komisije za tehnički prijem dotične škole, na čelu sa direktorom škole i druga dva člana.

U ovoj situaciji, menadžer ugovora bi potpisao obe strane izveštaja o nadzoru. S jedne strane kao menadžer ugovora, a sa druge strane kao član komisije za tehnički prijem.

³ Ponuda za sredstvo za dezinfekciju ruku kompanije Fresh Co, Peć.

Nabavka i održavanje „smart city“ javnih kamera, multifunkcionalnih stubova i druge opreme

Opština Đakovica je decembra 2021. godine potpisala javni ugovor za nabavku i održavanje „smart city“ javnih kamera, multifunkcionalnih stubova i druge opreme (IV faza) sa brojem nabavke 632-21-3045-1-1-1. U ovoj aktivnosti nabavke učestvovala su dva privredna subjekta, a predviđena je vrednost od 219,630.00 evra, dok je ugovor dodeljen kompaniji Ati-Kos Sh.P.K., koja je dostavila ponudu u iznosu od 218,910.00 ili 720 evra manje od predviđene vrednosti.

TABELA 4. Ponude privrednih subjekata koji su učestvovali u ovoj aktivnosti nabavke

Br.	Naziv privrednog subjekta	Ukupna vrednost ponuda
1.	Ati – Kos Sh.P.K.	218,910.00 evra
2.	Grupa PS-a Komtel Project Engineering Sh.P.K.; Kujtesa Net Sh.P.K.; Panamic ICT L.L.C	174,413.00 evra

Pre podnošenja ponuda, grupa PS Komtel Project Engineering Sh.P.K.; Kujtesa Net Sh.P.K.; Panamic ICT L.L.C (u daljem tekstu Komtel et al.), podnela je zahtev za razmatranje tenderskog dosijea, sa navodima da su tehničke specifikacije bile diskriminatornog karaktera i da su favorizovale jednog konkretnog proizvođača.

Opština Đakovica je delimično odobrila ovaj zahtev, dajući dodatna pojašnjenja o traženim uređajima i verzijama softvera, ali je zahtev da se ovaj tender podeli na partije pošto radovi nisu bili iste prirode (postavljanje optičke mreže, nabavka/instalacija kamera) odbijen sa obrazloženjem da su takvi projekti uspešni kada kompanije pružaju sve usluge i kada se za bilo koji problem komunicira samo sa jednom kompanijom⁴.

Kao jedinom odgovarajućem ponuđaču, ugovor je dodeljen kompaniji Ati-Kos Sh.P.K., nakon što je ocenjeno da ponuda Komtela et. al ne ispunjava neke zahteve. Jedan od razloga zašto je eliminisan Komtel et al. se odnosio na neispunjavanje zahteva kada je reč o kvalifikacijama osoblja, tačnije dostavljanje na uvid samo dve (2) univerzitetske diplome za A.L i D.Sh, dok A.G nije dostavila diplomu već samo CISCO sertifikat.

Kada je reč o zahtevima tenderskog dosijea u vezi sa tehničkim i/ili profesionalnim mogućnostima, isti predviđa da privredni subjekat treba da dostavi dokaz da je angažovao:

- dva (2) diplomirana inženjera ili mastera elektrotehnike;
- dva (2) diplomirana inženjera ili mastera telekomunikacionih mreža.

Za ovaj deo su traženi „Spisak obrazovnih i stručnih kvalifikacija rukovodećeg osoblja i druge radne snage, biografije (original potpisan od strane inženjera), diplome, sertifikati, ugovor o radu sa ponuđačem.

⁴ Dodatno pojašnjenje u Tenderskom dosijeu pripremljenom 21.05.2021.

Međutim, čak ni Ati-Kos Sh.P.K., sa kojim je Opština Đakovica zaključila ugovor, nije ispunio ovaj zahtev. U ponudi Ati-Kos Sh.P.K., figuriraju dva inženjera elektrotehnike, F.Si i Z.P, za koje su dostavljene univerzitetske diplome, ali su za druga dva inženjera telekomunikacionih mreža dostavljeni samo sertifikati CCNA (Cisco Certified Network Associate) i Panduit Installer Program – Copper and Fiber.

CISCO sertifikati ne ispunjavaju uslove koje je Opština Đakovica postavila u TD za „diplomirane inženjere ili mastere telekomunikacionih mreža“, pošto ovo nisu fakultetske kvalifikacije. U izveštaju konkursne komisije, u kome se preporučuje da se tender dodeli kompaniji Ati – Kos Sh.P.K stoji da „nakon procene i poređenja tendera, komisija konstatuje da je odgovarajući privredni subjekat sa najnižom ponudenom cenom Ati – Kos Sh.P.K“.

Tehničke specifikacije predstavljaju obavezan zahtev, koji moraju ispunjavati sve ponude kako bi bile odgovarajuće⁵. Kao što je konstatovano da CISCO sertifikati ne ispunjavaju uslove kada je reč o ponudi Komtel et.al, Opština Đakovica je trebalo da eliminiše i Ati-Kos Sh.P.K., pošto se radi o istom prekršaju i zaključivanje ugovora sa ovim privrednim subjektom predstavlja kršenje pravila javne nabavke. On se ne može nazvati „najviše odgovarajućim“ subjektom, jer se ponude mogu prihvatiti samo ako su odgovarajuće.

Još jedan dokument u ponudi uspešnog ponuđača za koji je opština trebalo da traži dodatna pojašnjenja su ugovori o radu angažovanog osoblja. U prvom ugovoru, Ati-Kos Sh.P.K., je zastupao Z.P, koji je zaključio ugovor o radu sa F. S, dok je u drugom ugovoru, Ati-Kos Sh.P.K. zastupao F.S, koji je zaključio ugovor o radu sa Z.P. Oba ova ugovora su zaključena istog dana, 01.02.2011.

Snabdevanje škola higijenskim materijalom

Opština Đakovica je juna 2022. godine objavila obaveštenje o ugovoru za snabdevanje škola higijenskim materijalom, u vrednosti od 45,040.00 evra. Ovaj tender pod brojem nabavke 632-22-5530-1-2-1, imao je za cilj kupovinu deterdženata za čišćenje, metli, sapuna, biorazgradivih džakova za smeće i drugog higijenskog materijala za školske objekte u opštini Đakovica.

I u ovoj aktivnosti nabavke, Opština Đakovica je navela kriterijum koji važi za kozmetičke proizvode GMP ISO 22716, iako se radilo o snabdevanju higijenskim materijalima. Nakon preporuke RKJN-a od 17.06.2022, opština je ovaj kriterijum zamenila sertifikatom upravljanja kvalitetom ISO 90001 - 2018. Tri privredna subjekta su dostavila ponude naručiocu koji je primenio otvoreni postupak, dok je kriterijum za dodelu ugovora bio odgovarajuća, najjeftinija ponuda.

⁵ Službeni list Republike Kosovo. Pravila i operativne smernice za javne nabavke. Član 20.0. Januar 2021. <https://kk.rks-gov.net/shterpce/wp-content/uploads/sites/29/2022/04/A01-Rregullat-dhe-Udhezuesi-Operativ-per-Prokurimin-Publik.pdf> (poslednji put pristupljeno 11.11.2022).

TABELA 5. Ponude privrednih subjekata koji su učestvovali u ovoj aktivnosti nabavke

Br.	Naziv privrednih subjekata	Ukupna vrednost ponuda
1	Grupa PS PM Group Sh.P.K.; Ramadan Gërxfhalieu	25,738.10 evra
2	Grupa PS N.Sh Alb Consulting; Fresh – C.O Sh.P.K	39,616.00 evra
3	KIGA Sh.P.K	37.777.50 evra

Od tri ponude koje su pristigle, dve su odbijene sa obrazloženjem da izjave o usaglašenosti proizvođača nisu ispunjavale uslove tenderskog dosijea, kao i da je jednom od ponuđača nedostajala PDV potvrda. Za ugovor je preporučeno konzorcijum N.Sh Alb Consulting; Fresh – C.O Sh.P.K., koji je imao najvišu cenu od sva tri ponuđača.

Protiv ove odluke, PM Group Sh.P.K., je podneo zahtev za razmatranje, sa navodima da Opština Đakovica nije ispoštovala član 39 POSJN-a u trenutku kada nije prihvatila izjavu o usaglašenosti koju su popunili, te nije zahtevala dodatno pojašnjenje u vezi odsustva PDV potvrde. Opština Đakovica, tačnije Jedinica za nabavke, odbila je ovaj zahtev sa obrazloženjem da, u skladu sa članom 72 ZJN-a, u slučajevima kada jedan privredni subjekat ne ispuni jedan od zahteva FDT-a, nisu potrebna dodatna pojašnjenja i tender se odbija, bez traženja dodatnih informacija.

Naime, član 72. ZJN-a⁶, na koji se Opština Đakovica pozvala, omogućava naručiocima da traže od privrednih subjekata da dostave, dopune, razjasne ili kompletiraju odgovarajuće informacije ili dokumentaciju u propisanom vremenskom roku, pod uslovom da su takvi zahtevi podneti u potpunom skladu sa načelima jednakog postupanja. Čak i član 39 POSJN-a daje detaljna uputstva o tome kako postupiti u slučaju kada nedostaje PDV potvrda, pojašnjavajući da naručilac mora dostaviti privrednom subjektu koji nije kompletirao dokumentaciju „Zahtev za pojašnjenje tendera“ elektronskim putem.

TABELA 6. Član 39.8 POSJN-a, koji, u zavisnosti od prikazanog slučaja, usmerava naručioce kako da postupi

Problemi	Si të veprohet?	Neni i LPP-së
Mungon certifikata e TVSH	Mund të kërkohen informata sqaruese	66

Drugi razlog za eliminaciju ponuđača je to što je izjava o usaglašenosti koju je dostavio proizvođač bila manjkava – uopštena i nije priložena na način tražen u tenderskom dosijeu.

Čak ni ova konstatacija nije na mestu na osnovu činjenice da su ponuđači dali na uvid izjavu o usaglašenosti i na taj način ispunili ovaj tehnički uslov. Kompanija Ramadan Gërxfhalieu B.I., koja je bila deo ovog konzorcijuma, po osnovu registracije pri APRK-u je proizvođač higijenskih materijala i njena

⁶ Službeni list Republike Kosovo. Zakon o javnim nabavkama. Član 72.

osnovna delatnost podrazumeva „proizvodnju sapuna, deterdženata i sredstava za čišćenje“. Shodno tome, izjava o usaglašenosti koju je podneo ovaj konzorcijum je važeća i trebalo je da bude prihvaćena. S obzirom da su PM Group Sh.P.K.; Ramadan Gërzhaliu B.I ispunili oba uslova i njihova ponuda je bila za 13,878.00 evra jeftinija od ponude privrednog subjekta preporučenog za ugovor, Opština Đakovica je trebalo da prihvati ovu ponudu i da dodeli ugovor ponuđaču sa najjeftinijom cenom.

Na odluku o dodeli ugovora N.Sh Alb Consulting; Fresh – C.O Sh.P.K. je izjavio žalbu TRN-u, čiji je stručnjak za razmatranje preporučio poništenje odluke naručioca i vraćanje predmeta na ponovno odlučivanje.

Nabavka uređaja za informacionu tehnologiju

Opština Đakovica je krajem 2021. godine pokrenula mini tenderski postupak za nabavku uređaja za informacionu tehnologiju, na osnovu okvirnog ugovora zaključenog između Centralne agencije za nabavke (CAN) i 16 privrednih subjekata pod nazivom „Nabavka uređaja za informacionu tehnologiju“, sa brojem nabavke UA/2016-19-9628-1-1-1.

Na osnovu ovog okvirnog ugovora CAN-a, u vrednosti od 5,400,000.00 evra, naručilac će pozvati privredne subjekte koji su već bili potpisnici ovog ugovora na postupak raspisivanja mini tendera za nabavku IT opreme. U postupku mini tendera Opštine Đakovica pod brojem nabavke 632-21-10162-5-5-8, procenjene vrednosti ugovora od 48,890.00 evra, učestvovala su tri privredna subjekta. Dana 08.04.2022, Opština je objavila obaveštenje o dodeli ugovora grupi PS-a Tech Vision Sh.P.K.; Mehmet Sahitolli B.I.; Nita Macula B.I., kao najjeftinijoj ponudi cenom u iznosu od 41,866.00 evra.

TABELA 7. Ponude privrednih subjekata u ovoj aktivnosti javne nabavke

Br.	Nazivi privrednih subjekata koji učestvuju	Ukupna vrednost ponuda
1.	Grupa PS-a Trio Tek Sh.P.K.;N.T.P Eramed: Artech	59,770.00 evra
2.	Grupa PS-a Tech Vision Sh.P.K.; Mehmet Sahitolli B.I.; Nita Macula B.I	41,866.00 evra
3.	Aritech	44,300.00 evra

Prvobitno, ugovor nije potpisan nakon zahteva za razmatranje PS-a Aritech, koji je doveo do obustave aktivnosti. Ovaj zahtev za razmatranje je odbijen kao neosnovan i Opština je odlučila da nastavi sa aktivnošću nabavke.

Opština Đakovica, međutim, nije pristupila potpisivanju ugovora, već je objavila obaveštenje o poništavanju dodele ugovora, sa obrazloženjem da uspešan ponuđač nije produžio rok važenja ponude, što prema njihovim rečima naručilac prvobitno nije primetio, a u trenutku kada je primetio, poništio je dodelu ugovora. U ovom saopštenju, naručilac je takođe istakao da će nastaviti postupak sa drugim po redu privrednim subjektom, čija je ponuda za 2,434.00 evra bila skuplja od grupe PS-a Tech Vision Sh.P.K.; Mehmet Sahitolli B.I.; Nita Macula B.I. Na osnovu propisa na snazi, ponuda mora da važi do dodele i potpisivanja ugovora i nijedan javni ugovor se ne može potpisati na osnovu ponude čije je važenje isteklo.

POSJN⁷ propisuje da se rok važenja ponude naveden u tenderskom dosijeu razlikuje u zavisnosti od složenosti nabavke. Traženi period važenja neće biti duži nego što je neophodno, i mora biti dovoljan da omogući naručiocu da proceni primljene ponude i dodeli i potpiše ugovor. Član 31.4 POSJN propisuje da „U opravdanim i/ili posebnim situacijama kada nastupe neočekivana kašnjenja, koja podrazumevaju da se proces procene ne može privesti kraju u periodu važenja tendera usled razjašnjenja složenih tehničkih detalja, naručilac je dužan da zatraži od PS-a da produži važenje njihovih ponuda. Zahtev za produženje važenja ponude se podnosi u pisanoj formi i mora se podneti pre isteka roka (važno je proveriti da li svi tenderi prihvataju zahtev za produženje važenja tendera)“.

Naručilac tvrdi da je posredstvom elektronske platforme e-nabavka tražio od PS-a koji učestvuju u ovoj aktivnosti nabavke produženje važenja ponude, dok privredni subjekat u žalbi dostavljenoj TRN-u navodi da zahtev naručioca nije nikada pristigao na njihovu adresu. Opština Đakovica je trebalo da bude pažljiva kada je reč o praćenju važenja ponuda, da podnese zahtev za produženje roka važenja pre isteka i da proveriti da li su svi ponuđači primili ovaj zahtev. Ovo nije bio slučaj imajući u vidu da i sama Opština Đakovica u odluci o razmatranju priznaje da nije primetila da uspešan ponuđač nije produžio važenje svoje ponude, a u međuvremenu nije proverila da li su ponuđači primili zahtev za produženje važenja njihovih ponuda.

Zbog greške naručioca, ova aktivnost nabavke je u potpunosti otkazana.

7 Pravila i operativne smernice za javne nabavke. Član 31.3

Opština Priština

Realizacija onlajn platforme za digitalizaciju škola (E-shkollori)

Krajem decembra 2021. godine, Opština Priština je zaključila ugovor pregovaračkim postupkom sa privrednim subjektom (PS) Illyrian Sh.P.K. za realizaciju platforme E-shkollori, koju je prethodno kreirala ista kompanija. Ova platforma je lansirana maja 2020. godine i potpomaže učenje na daljinu, digitalno ocenjivanje učenika, omogućava onlajn komunikaciju između nastavnika i roditelja, i nudi brojne druge usluge vezane za odnos na relaciji nastavnik-učenik-roditelj.

Naručilac (N) je za potrebe ovog tendera pozvao samo kompaniju Illyrian Sh.P.K., da dostavi svoju ponudu, koja prema Obaveštenju Regulatorne komisije za javne nabavke⁸ (RKJN) ima intelektualnu svojinu, u kom slučaju se pozvao na odredbu člana 35. stav 2.1. ZJN-a, koja glasi da „se iz razloga zaštite prava intelektualne ili industrijske svojine ili ekskluzivnih prava ugovor može dodeliti samo određenom privrednom subjektu“. Iako je na mestu, kao obrazloženje za zaključivanje ugovora pregovaranjem, opet je bilo drugih problema koji su evidentirani tokom procene ponude i realizacije ugovora.

Vrednost koju je Opština predvidela za ovu aktivnost nabavke iznosila je 182,000.00 evra, dok je PS koji je pozvan i koji je istovremeno dobio ovaj ugovor ponudio 181,896.00 evra, što je cena koja je nakon pregovora smanjena za 7,896.00 evra. U zaključku, konačna cena potpisanog ugovora iznosila je 174,000.00 evra ili 14,500.00 evra mesečno.

Za ovu uslugu, naručilac je imao i dva prethodna ugovora iz 2020. i 2021. godine, koja je takođe zaključio sa kompanijom Illyrian Sh.P.K. Prvi ugovor je zaključen dva meseca od početka pandemije, tačnije maja 2020, i to u trajanju od pet meseci, u iznosu od 41,300.00 evra, gde je za jedan mesec, Opština platila 8,260.00 evra, a drugi ugovor je zaključen marta 2021. godine, na osam meseci u vrednosti od 87,760.00 evra ili 10,970.00 evra mesečno. Kao što se može primetiti, cena poslednjeg ugovora, koji je i dalje na snazi, je skoro dvostruko veća u odnosu na prethodne ugovore. U tom smeru, tabela koja sledi u nastavku, prikazuje cene po kojima je Opština ugovorila istu kompaniju, za pružanje istih usluga, tri godine zaredom.

⁸ Obaveštenje je dostavljeno RKJN-u 18.11.2021.

TABELA 8. Ugovori između Opštine Priština i Illyrian Sh.P.K. za platformu E-shkollori

Godina	Cena za jedan mesec	Ukupna vrednost ugovora	Dužina trajanja ugovora
2020.	8,260.00 evra	41,300.00 evra	Pet meseci
2021.	10,970.00 evra	87,760.00 evra	Osam meseci
2022.	14,500.00 evra	174,000.00 evra	12 meseci

Prema obrazloženju iz Izveštaja o oceni⁹, ova razlika i ovaj porast u ceni nastupio je kao rezultat utrostručavanja kapaciteta „hostinga“ i „bandwidtha“ (održavanja i prenosa podataka), kao i dodavanja 11 novih modula, što se prema njima odrazilo na porast cene koštanja.

Jedan od dokumenata koji je svaki privredni subjekat dužan da preda je izjava pod zakletvom, dokument koji svedoči o prikladnosti i prihvatljivosti kandidata za odnosnu aktivnost nabavke. Izjavu pod zakletvom moraju potpisati nadležna lica PS-a ili ovlašćeni zastupnici. U konkretnom slučaju, ovu izjavu je potpisala osoba koja u APRK-u ne figurira ni kao vlasnik, ni kao ovlašćeno lice, što je ovlašćenje koje nije priloženo ni u ponudi koju je dostavio naručilac - Opština Priština. Bez obzira na činjenicu da ZJN ne predviđa ko je mora potpisati, prema mišljenju RKJN-a, potpis „u“ ime predstavnika PS od strane lica koje nije ovlašćeno u tu svrhu, ne može biti prihvatljiv¹⁰.

Sa druge strane, jedan od zahteva tenderskog dosijea, nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. U zahtevima koji se odnose na tehničke i/ili profesionalne mogućnosti, Opština je tražila od privrednog subjekta da dostavi dovoljne dokaze da je zaključio ugovore za iste usluge u poslednje tri godine, zajedno sa listom ugovora, ne precizirajući iznos koji ovi ugovori moraju da dostignu, da bi se smatrali prihvatljivim. Na osnovu ovog zahteva, PS Illyrian SH.P.K. je dostavio samo dve preporuke, jednu u vrednosti od 41,300.00 evra, koju je izdala Opština Priština i drugu preporuku koju je izdala Opština Mališevo, u vrednosti od 38,052.64 evra, ali ne i listu ugovora, koju je Opština trebalo da traži dodatnim pojašnjenjima¹¹.

U sklopu analize ovog tendera, organizovana su i dva sastanka sa dvema školama u Opštini Priština, O. N. S. Š. „Faik Konica“¹² i O. N. S. Š. „Xhemail Mustafa“¹³. Svrha ovih sastanaka, bio je značaj i merenje upotrebe platforme E-shkollori. Prema direktorkama ove dve škole, platforma nudi veoma dobre mogućnosti za sve zainteresovane strane, za učenike, nastavnike i roditelje, međutim još uvek nije ustaljena praksa njenog 100% korišćenja. Kao razlog za nepotpuno korišćenje platforme, ističe se potreba da se sve evidentira fizički, zakonska obaveza, koja prema rukovodiocima ove dve škole duplira posao nastavnika, ali i da nastoje da neke od podataka prenesu i na platformu, samo ne u realnom vremenu.

⁹ Izveštaj o oceni od dana 24.11.2021.

¹⁰ Mišljenje br. 40 RKJN-a <https://e-prokurimi.rks-gov.net/Home/ClanakItemNeë.aspx?id=268>

¹¹ Član 72 ZJN-a „Kad informacija ili dokumenta koje treba da se dostave od strane ekonomskih operatera su ili izgleda da su nepotpuna ili pogrešna ili kada nedostaju specifična dokumenta, ugovorni organ može da traži od ekonomskih operatera da dostave kompletiraju ili razjasne potrebne informacije ili dokumentaciju u okviru određenog vremenskog roka, pod uslovom da su ti zahtevi u potpunosti u skladu sa principima jednakog tretmana i transparentnosti“.

¹² Sastanak sa direktorkom škole, Jehona Oruqi, dana: 03.02 2022

¹³ Sastanak sa direktorkom škole, Shpresa Shala, dana: 03.02 2022.

Jedan od problema ove platforme je nefunkcionisanje virtuelnih razreda, kao jedna od najvažnijih komponenti platforme. Prema dvema direktorkama gorenavedenih škola, E-shkollori, konkretno onlajn razred je često padao u slučajevima kada je korišćen, usled opterećenja i slabog ozvučenja, što je prema njima, primoravalo nastavnike da pređu na otvorenu platformu zoom.

Snabdevanje brzim antigen testovima na pljuvačku

Opština Priština je decembra 2021. godine pokrenula postupak nabavke (nabavka br. 616-21-9891-1-1-5) za snabdevanje škola brzim antigen testovima na pljuvačku za otkrivanje KOVIDA 19, korišćenjem pregovaračkog postupka, bez objavljivanja obaveštenja o ugovoru.

U ovaj proces nabavke, Opština Priština je pozvala samo tri privredna subjekta. Od tri pozvane kompanije, samo dve su podnele svoje ponude, dok je ugovor zaključen sa jedinom administrativno odgovarajućom kompanijom, Madekos Sh.P.K., prema kriterijumu najniže cene. Ova kompanija je ponudila cenu od 324,000.00 evra, što je više od predviđene vrednosti za 4.000 evra.

TABELA 9. Ponude privrednih subjekata koji su učestvovali u ovoj aktivnosti nabavke

Br.	Privredni subjekti	Ukupna vrednost ponuda
1	Madekos Sh.P.K.	324,000.00 evra
2	N.Sh.T „Neramed“	450,000.00 evra

Nakon pregovora sa privrednim subjektom Madekos Sh.P.K., Opština Priština je uspela da snizi cenu sa 324,000.00 evra, koliko je iznosila početna ponuda, na 316,000.00 evra i zaključila je ugovor 16.12.2021.

U ovom slučaju, Opština Priština je koristila pregovarački postupak, bez objavljivanja obaveštenja o ugovoru, sa obrazloženjem da postoji hitnost da se identifikuju potencijalna virusna oboljenja među učenicima prištinskih škola, jer je ovaj oblik testiranja na KOVID 19 (pljuvačkom) po prvi put korišćen u javnim ustanovama.

Opština Priština nije morala da koristi pregovarački postupak jer pandemija KOVIDA-19 nije bila vanredna situacija u vreme pokretanja ovog postupka i ova aktivnost nabavke je mogla i trebalo je da bude planirana ranije. Iako je ispunjen zakonski uslov pozivanjem tri privredna subjekta, pregovori sa samo dva subjekta su uticali na smanjenje konkurencije i posledično na plaćanje više od tržišne cene.

Početak decembra 2021. godine, tokom kojeg je sproveden ovaj postupak nabavke, ovakav test je mogao da se ugovori za oko dva (2) evra, dok ako bi se pregovarala veleprodajna cena s obzirom da se radi o oko 100 hiljada testova, onda bi ista mogla da se smanji do 1.6 evra po testu. Zbog zloupotrebe pregovaračkog postupka koja je dovelo do smanjenja konkurencije, Opština Priština je pretplatila nabavku ovih testova. Prema tenderskom dosijeu, privredni subjekat je trebalo da obučni školsko osoblje

o korišćenju ovih testova, što nije uradio na osnovu sastanaka koje je D+ imao sa školama u Prištini¹⁴, već je samo dostavio video priručnik o upotrebi u elektronskoj formi.

Pored odsustva obuke o korišćenju testova, prištinske škole takođe nisu snabdevene zaštitnom opremom za testiranje, kao što su zaštitne rukavice i maske. Još jedan problem koji se pojavio sa nabavkom ovih antigen testova na pljuvačku u školama u Prištini je odbijanje centara porodične medicine¹⁵ (CPM) da testiraju učenike sa simptomima, ustanove koje su, pozivajući se na ovu nabavku, decu ponovo vraćale nazad u škole. Tako su učenici sa simptomima bili primorani da idu u škole na testiranje, rizikujući da zaraze nastavnike i ostale učenike.

Fizičko obezbeđenje opštinskih objekata

Opština Priština je februara 2022. godine zaključila ugovor po pregovaračkom postupku u vrednosti od 126,748.80 evra za fizičko obezbeđenje njenih objekata. Ovaj tromesečni ugovor potpisan je sa privrednim subjektom Rojet e Nderit Sh.P.K., kompanijom koja je bila među tri pozvane kompanije. Uprkos činjenici da su tri kompanije pozvane da podnesu svoje ponude, samo su uspešan ponuđač Rojet e Nderit Sh.P.K., i druga kompanija Alpha Private Security Sh.P.K. uspjeli da podnesu ponude. Ova druga je podnela ponudu u vrednosti od 136,080.00 evra, dok je procenjena vrednost iznosila 157,500.00 evra.

Naručilac je opravdao pokretanje ovog tendera pregovaračkim postupkom bez objavljivanja obavještenja o ugovoru, stagnacijom predmeta u Telu za razmatranje nabavki (TRN)¹⁶, nakon žalbi dva privredna subjekta na odluku o dodeli ugovora kompaniji Rojet e Nderit Sh.P.K. Zbog nepostojanja odbora, TRN nije doneo odluku po ovim žalbama, ali je imenovani stručnjak za razmatranje pripremio izveštaj o razmatranju, u vezi sa žalbenim navodima. U svom izveštaju, stručnjak je predložio veću za razmatranje da usvoji navode žalbenog PS-a kao delimično osnovane, da poništi obavještenje o dodeli ugovora i da vrati predmet na ponovno odlučivanje¹⁷. Vredi napomenuti da naručilac nije pozvao dva žalbena PS-a na otvoreni tender po hitnom postupku.

Opština Priština je, prilikom procene ponuda na tenderu koji je odlučila da pokrene po vanrednom postupku, zaobišla nekoliko zahteva koje je prvobitno predvidela tenderskim dosijeom, kao što je dostavljanje liste realizovanih ugovora i spisak automobila, zajedno sa relevantnim dokazima. Nedostavljanje dokaza za dva navedena zahteva čini ove privredne subjekte neodgovarajućim, a na osnovu odredaba ZJN-a, trebalo je odbiti ponudu istog. Ni ponuda Alpha Private Security nije bila u skladu sa zahtevima tenderskog dosijea, međutim ovaj PS je eliminisan samo zbog skuplje ponude.

Načinjene su i neke proceduralne povrede kada je reč o roku za dostavljanje ponuda. Kao dan za podnošenje ponuda određen je jedan dan nakon pripreme Tenderskog dosijea (TD). Dana 19.01.2022. godine pripremljen je TD, dok je ponuda morala biti predata sutradan, odnosno 20.01.2022. godine, a 21.01.2022. su otvorene ponude. Prema ZJN-u i POSJN-u, mogućnost skraćivanja rokova predviđena je za dve vrste postupaka, za otvoreni i ograničeni, dok za pregovarački postupak nije propisana kao takva.

¹⁴ Sastanak D+ sa direktorkom O.N.Š. „Faik Konica“, Jehona Uruqi, održan 3. februara 2022. godine i sastanak sa direktorkom O.N.Š. „Xhemail Mustafa“, Shpresa Shala, održan 3. februara 2022. godine.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Obaveštenje Regulatorne komisije za javne nabavke, 17.01.2022.

¹⁷ Izveštaj stručnjaka za razmatranje 230-267/21, 30.03.2021.

Uprkos činjenici da to nije propisano i da predstavlja prazninu u zakonu, naručilac je trebalo da iskoristi barem skraćene rokove koji važe za ograničenu proceduru, s obzirom da su tri privredna subjekta pozvana da podnesu svoje ponude, a jedan dan nije dovoljan da se PS-ima obezbedi dovoljno vremena da podnesu svoju ponudu.

TABELA 10. Ubrzani rokovi prema POSJN-u

	Postupci	
	Otvoreni	Ograničen
Velike vrednosti	15 dana	15 dana od prijema zahteva 10 dana od prijema ponuda
Male vrednosti	10 dana	15 dana od prijema zahteva 10 dana od prijema ponuda

Činjenica da se Opština Priština pozvala na vanrednu situaciju nije dokazana u kasnijoj fazi ovog postupka, pošto je ugovor potpisan posle skoro mesec dana, tačnije 18.02.2022. ZJN obavezuje naručio- ca da datum potpisivanja ugovora bude nakon 10 dana od objavljivanja obaveštenja o ugovoru¹⁸. Ova odredba isključuje neke slučajeve, uključujući vanredne situacije. Dakle, u ovom slučaju, uprkos činjenici da naručilac može odmah da potpiše ugovor zbog hitnosti, opština to nije učinila, odlažući potpisivanje ugovora za mesec dana.

Prema ugovoru, Rojet e Nderit Sh.P.K., će pokriti 48 radnih mesta, od kojih će 29 podrazumevati usluge 24-časovnog obezbeđenja, jedna osoba će pružati usluge obezbeđenja 16 sati, dve će pružati usluge obezbeđenja 12 sati i 16 će pružati usluge obezbeđenja 8 sati dnevno. Međutim, nigde nije precizirano koji će opštinski objekti biti obezbeđeni i na kojim mestima će biti pozicionirani radnici obezbeđenja.

Postupanje sa životinjama lutalicama

Opština Priština je januara 2022. godine raspisala tender za postupanje sa životinjama lutalicama hvatanjem pasa, pregledom, vakcinacijom, njihovim kastriranjem (sterilizacijom), puštanjem (vraćanjem) na mesto sa koga su uzeti, sprovođenjem procesa eutanazije i hospitalizacije od 72 sata. Ovo je inače poznato kao CNVR metoda (hvatanje, sterilizacija, vakcinacija i puštanje) i smatra se humanijim procesom za smanjenje broja pasa lutalica. Predviđena vrednost za ovu aktivnost nabavke iznosila je 50,000.00 evra, dok je vrednost u kojoj je potpisan ugovor iznosila 46,360.00 evra.

Psi lutalice su poznati kao jedan od najvećih problema Opštine Priština, i građani se svakodnevno suočavaju sa strahom da se slobodno kreću u bilo koje doba dana. Opština se pozabavila ovom zabrinutošću ove godine pokretanjem ovog tendera pod nazivom „Postupanje sa životinjama lutalicama“, ugovorom koji je zaključen pregovorima sa jedinim pozvanim PS-om, Veteria 1 Sh.P.K.

¹⁸ Član 26.4.1. Ovlašćeno lice za potpisivanje ugovora na osnovu stava 1. i 2. i 3. ovog člana može potpisati pomenuti ugovor samo ako su ispunjeni sledeći uslovi: da su prošla najmanje deset (10) dana od dana objavljivanja najave o dodeli ugovora; pod uslovom da se ovaj uslov ne primenjuje u hitnim javnim nabavkama u skladu sa članom 35.2.1(iii) ovog zakona; ili aktivnost nabavke vršena prema Članu 36, ovog zakona, ili ugovora minimalne vrednosti.

Finansijska ponuda ovog PS-a je prvobitno iznosila 47,900.00 evra, a pregovorima je smanjena na 46,360.00 evra. Korišćenje ovog postupka je opravdano u Obaveštenju Regulatorne komisije za javne nabavke¹⁹. U ovom obaveštenju se navodi da je razlog za korišćenje ovog postupka hitnost rešavanja problema pasa lualica, jer su mnogi građani zadobili povrede od napada i ujeda pasa.

Obaveštenje navodi da je prethodni tender raspisan u istu svrhu, ali po otvorenom postupku. Ovaj tender²⁰ je otišao Telu za razmatranje nabavki, nakon žalbi dva neuspešna ponuđača²¹. Stoga je prema naručiocu, veliki porast broja pasa lualica doveo do potrebe da se zaključi ugovor u pregovaračkom postupku.

U jednom od zahteva Tenderskog dosijea, Opština je tražila da ponuđač dokaže da je u poslednje tri godine zaključio ugovore za iste usluge, ne precizirajući iznos koji ti ugovori treba da dostignu. PS Veterina 1 je dostavio listu od četiri ugovora i relevantnih preporuka, dve od Agencije za hranu i veterinu (AHVK) i dve od Opštine Priština. Međutim, samo je jedan ugovor koji se može smatrati završenim i iste prirode zaključen sa AHVK-om „Usluge upravljanja i kontrole pasa lualica – Region Prištine“ – partija 1 br. nabavke 40800-19-6574-2-1-5 u vrednosti od 20,000.00 evra, kao i onaj sa Opštinom Priština, za tender „Disciplinovanje pasa lualica“ br. nabavke 616-20-140-2-2-1 u vrednosti od 39,941.00 evra. Dok su druga dva ugovora drugačije prirode, i odnose se na vakcinaciju goveda, ovaca, koza i domaćih pasa, i drugi tender koji se odnosi na „Veterinarske usluge na terenu - Partija 1 - Opština Priština“ pod brojem nabavke 40800-19-1186-2-1-5.

Dakle, naručilac nije precizirao iznos koji treba da dostignu zaključeni ugovori za iste poslove, kao zahtev shodno ZJN-u koji nije ispoštovan. U sastavu konkursne komisije za ovaj tender, gde je Veterina 1 Sh.P.K. preporučena za ugovor, bio je Nexhmi Makolli, službenik za nabavke u Opštini Priština. Njegovo učešće u konkursnoj komisiji zabranjeno je članom 40.4 POSJN-a, koji glasi da odgovorni službenik za nabavke ne sme služiti kao član konkursne komisije.

¹⁹ Dana: 10.01 2022.

²⁰ Postupanje sa psima lualicama, br. nabavke 616-21-1498-2-2-1

²¹ Žalbe na obaveštenje o dodeli ugovora PS Veterina 1 podnela su dva ponuđača, GPS Crazy Pet Sh.P.K. & Blendi Bejdoni B.I. i PS Qendra për trajtimin e kafshëve Sh.P.K. Što se tiče navoda žalbenog PS-a, stručnjak za razmatranje je predložio veću za razmatranje da se žalbe PS odobre kao delimično osnovane, da se poništi obaveštenje o dodeli ugovora i da se predmet vrati na ponovno odlučivanje. Zbog neformiranja odbora TRN-a, još nije doneta odluka o ovom i mnogim drugim tenderima na koje je izjavljena žalba, još od marta 2021. godine.

Opština Prizren

Snabdevanje stomatološkim materijalom

Opština Prizren je juna 2022. godine pokrenula postupak nabavke za snabdevanje stomatološkim materijalom za potrebe odeljenja za stomatologiju, predviđene ugovorne vrednosti od 9,900.00 evra.

U ovom postupku nabavke učestvovala su dva privredna subjekta, a za uspešnog ponuđača je izabran Matkos Pharm Sh.P.K., kao subjekat sa najjeftinijom ponudom, sa kojim je zaključen ugovor 10.08.2022. Potpisivanje ovog ugovora predstavlja kraj sage o snabdevanju stomatološkim materijalom između Opštine Prizren i Matkos Pharm Sh.P.K., koja obuhvata tri aktivnosti nabavke.

TABELA 11. Ponude privrednih subjekata u ovom postupku nabavke

Br.	Privredni subjekti	Ukupna vrednost ponuda
1.	MATKOS PHARM Sh.P.K	7,496.50 evra
2.	PRO MEDICAL Sh.P.K	8, 346.00 evra

PRVI TENDER: Opština Prizren je 2021. godine raskinula okvirni ugovor za snabdevanje stomatološkim materijalom (pod brojem nabavke br. 622-21-1045-1-2-1), koji je zaključila sa Matkos Pharm Sh.P.K., na osnovu navoda da je ovaj PS učestvovao u ovom postupku nabavke sa falsifikovanim dokumentima.

Sem raskidanja ugovora, Opština Prizren je 08.07.2021. godine podnela zahtev TRN-u da diskvalifikuje Matkos Pharm Sh.P.K., iz učešća u aktivnostima javnih nabavki u trajanju do jedne (1) godine, na osnovu toga što su dve preporuke koje su date na uvid nadležne institucije potvrđene kao falsifikovane.

DRUGI TENDER: Samo dva dana nakon raskida ugovora od strane Opštine Prizren, Matkos Pharm Sh.PK je ponovo podneo svoju ponudu ovoj instituciji na ponovnom tenderu za ovu aktivnost nabavke (br. 622-21-4365-1-2-1). Iako je bila iste prirode kao tender na kome je isključena, ovo je bila nova aktivnost nabavke Opštine Prizren i Matkos Pharm Sh.P.K., je ponovo podneo svoju ponudu. Ovog puta, ovaj privredni subjekat je promenio preporuke, tako što nije prikazao prethodne, za koje je Opština tvrdila da su falsifikovane.

Opština Prizren je eliminisala Matkos Pharm Sh.P.K., i iz ove aktivnosti nabavke, rekavši da je ovaj privredni subjekat neodgovarajući na osnovu prethodnih ugovora koje je potpisao sa ovim naručiocem. S obzirom da ovaj privredni subjekat nije bio na crnoj listi TRN-a (koji je ostao bez odbora i nije razmotrio zahtev opštine), i za istog nije bilo pravosnažne sudske odluke (iako je direktor kompanije uhapšen zbog sumnje za falsifikovanje), eliminacija koju je načinila Opština Prizren u ovoj aktivnosti bila je nezakonita. Razlog za to je taj što je Opština prekršila član 65. ZJN-a, koji glasi da se ponuđač ne može diskvalifikovati mimo uslova podobnosti propisanih ZJN-om.

U vezi sa ovom situacijom, Regulatorna komisija za javne nabavke (RKJN), je na zahtev Demokratije Plus (D+), dala tumačenje²², s obzirom da naručilac, u ovom slučaju Opština Prizren, ne može proglasiti neodgovarajućim PS-a koga je sam prijavio TRN-u, u novom postupku nabavke. Iako je eliminisana ponuda Matkos Pharm Sh.P.K., bila najjeftinija, Opština Prizren je dodelila ugovor drugom ponuđaču N.T.Sh Koslabor. Na ovu odluku o dodeljivanju ugovora drugom ponuđaču žalbu je uložila kompanija Matkos Pharm Sh.P.K., usled čega je aktivnost nabavke ostala blokirana godinu dana, sve dok Opština Prizren nije odlučila da ovaj proces u potpunosti poništi dana 10.08.2022.

Ova priča između Opštine Prizren i Matkos Pharm Sh.P.K., otkriva posledice koje su nastale neimenovanjem novih članova odbora TRN-a od strane Skupštine Kosova, što je učinilo da ovo telo, između ostalog, ne uspe da primeni ZJN, konkretno član 99, koji ga obavezuje da preispita i diskvalifikuje ove privredne subjekte u smislu učešća u javnim nabavkama u slučajevima kada postoje zahtevi naručilaca u vezi sa podnošenjem falsifikovanih dokumenata od strane privrednih subjekata.

U vezi sa preporukama za koje se sumnja da su falsifikovane, Osnovno tužilaštvo u Prištini je podiglo optužnicu 30.12.2021.²³ protiv direktora Matkos Pharm Sh.PK, kojom se tereti da je izvršio krivično delo „Zloupotreba i prevara u javnim nabavkama“ iz člana 415. Krivičnog zakonika Republike Kosovo.

Podizanje svesti učenika osnovnih škola i vozača u Opštini Prizren o ponašanju u saobraćaju

Opština Prizren je aprila 2022. godine pokrenula tenderski postupak za podizanje svesti učenika osnovnih škola i vozača o ponašanju u saobraćaju. Za ovu aktivnost nabavke procenjene vrednosti ugovora od 40,000.00 evra ponudu su podnela tri privredna subjekta.

²² Regulatorna komisija za javne nabavke. Često postavljana pitanja. Br. 93. 14.10.2022. <https://e-prokurimi.rks-gov.net/HOME/Cla-nakitemNew.aspx?id=268> (poslednji put pristupljeno 16.10.2022).

²³ Osnovno tužilaštvo u Prištini je potvrdilo službenom elektronskom poštom D+ da je dana 31.12.2021, podiglo optužnicu protiv lica sa inicijalima L.B., za krivično delo „Zloupotreba i prevare u javnim nabavkama“, iz člana 415 Krivičnog zakonika Republike Kosovo, i da je istu podnelo u dalji postupak nadležnom sudu.

TABELA 12. Ponude privrednih subjekata u ovom postupku nabavke

Br.	Privredni subjekti	Ukupna vrednost ponude
1.	Ballon Pacha – Project Sh.P.K	24,580.00 evra
2.	Grupa PS Limit L&B Sh.P.K.; Model 5 doo & Sfinga Sh.P.K	20,508.47 evra
3.	Samire Osmani B.I	39,950.00 evra

Konkursna komisija je za zaključenje ugovora, preporučila kompaniju Samire Osmani B.I, pod trgovačkim imenom Eko Pastrimi DDD, kao privrednog subjekta sa najjeftinijom cenom, pošto su druga dva ponuđača proglašena administrativno neodgovarajućim, uprkos činjenici da je cena koju su ponudili bila jeftinija od uspešnog ponuđača.

Svrha ovog tendera je bila da se podigne svest učenika i vozača o ponašanju u saobraćaju, ali je uspešnim ponuđačem proglašena kompanija čija je primarna delatnost generalno čišćenje zgrada, servis i održavanje trgova, hemijsko čišćenje tekstila i dr.²⁴. U tenderskom dosijeu, odnosno u zahtevima o tehničkim i profesionalnim mogućnostima, Opština Prizren je tražila da privredni subjekti imaju sertifikate ISO 9001: 2015, ISO 14001: 2015 i ISO 45001: 2018.

ISO 9001: 2015 je međunarodni standard koji precizira zahteve za upravljanje kvalitetom, koji služi da pokaže sposobnost kompanija da kontinuirano pružaju proizvode i usluge²⁵. ISO 14001: 2015 je dobrovoljni standard koji sertifikuje organizacije koje prate okvir upravljanja životnom sredinom²⁶. Dok, ISO 45001: 2018, precizira zahteve i daje smernice koje omogućavaju organizacijama da pruže bezbedno i zdravo radno okruženje za rad, sprečavajući povrede i bolesti na radu²⁷.

Opština Prizren je još 2021. godine raspisala tender za podizanje svesti učenika osnovnih škola i vozača o ponašanju u saobraćaju, procenjene vrednosti od 40,000.00 evra. Iako je svrha ove dve aktivnosti nabavke predviđena tenderskim dosijeima i uslugama traženim u predmeru ista, 2021. godine nije tražen ISO sertifikat. Ovi sertifikati nisu povezani sa prirodom tendera jer nisu povezani sa kampanjama podizanja svesti i njihovo uvrščivanje u tenderski dosije izazvalo je sumnju na favorizaciju jednog privrednog subjekta.

Od tri privredna subjekta koji su podneli svoje ponude, samo Samire Osmani B.I je predočio tražene ISO sertifikate, koji su po svemu sudeći izdati samo tri dana pre isteka roka za podnošenje ponuda.

U opisu predstavljenih sertifikata stoji da važe za oblasti primene:

„Usluge DDD (dezinfekcija, dezinsekcija, deratizacija), uklanjanje gmizavaca; zaštite životne sredine kao i za kampanje podizanja svesti. Promet dezinfekcionim i biocidnim proizvodima“.

²⁴ Agencija za privredne registre Kosova. <https://arbk.rks-gov.net/page.aspx?id=1,38,155269> (poslednji put pristupljeno 11.11.2022).

²⁵ What is ISO 9001:2015 – Quality Management Systems. <https://asq.org/quality-resources/iso-9001> (poslednji put pristupljeno 11.11.2022).

²⁶ What is ISO 14001:2015 – Environmental Management Systems? <https://asq.org/quality-resources/iso-14001> (poslednji put pristupljeno 11.11.2022).

²⁷ ISO 45001:2018 Occupational health and safety management systems – Requirements with guidance for use. <https://www.iso.org/standard/63787.html> (poslednji put pristupljeno 11.11.2022).

Čak i na tenderu 2021, pod brojem nabavke 622-21-1780-2-2-1, ugovor je dobila kompanija Samire Osmani B.I, koja je bila u konzorcijumu sa B&D Business Support Center L.L.C.

U obe aktivnosti nabavke za podizanje svesti učenika o ponašanju u saobraćaju, kompanija sa kojom je zaključen ugovor bila je jedina administrativno odgovarajuća kompanija koja je podnela svoju ponudu i u oba slučaja ugovorena cena je bila preko 95% procenjene vrednosti, što izaziva drugu sumnju da je ovaj privredni subjekat prethodno bio upoznat sa tenderskim zahtevima.

TABELA 13. Vrednost potpisanih ugovora u dve aktivnosti nabavke za podizanje svesti učenika osnovnih škola o ponašanju u saobraćaju

Godina kada je potpisan ugovor	Predviđena vrednost	Vrednost potpisanog ugovora	Procenat ugovorene cene u odnosu na predviđenu vrednost
2021.	40,000.00 evra	38,200.00 evra	95.5%
2022.	40,000.00 evra	39,950.00 evra	99.87%
2022	14,500.00 euro	174,000.00 euro	12 muaj

Nabavka inventara za kancelarije i zdravstvene ordinacije

Opština Prizren je maja 2022. godine raspisala aktivnost nabavke za nabavku inventara za kancelarije i zdravstvene ordinacije pod brojem nabavke 622-22-5067-1-2-1. Svrha ovog tendera bila je nabavka stolica, stolova, drvenih ormara predviđene vrednosti ugovora od 50,000.00 evra, opština je koristila otvoreni postupak u kome su učestvovala četiri (4) privredna subjekta.

TABELA 14. Ponude privrednih subjekata u ovom postupku nabavke

Br.	Privredni subjekti	Ponderisana cena ponuda
1.	Mobelland Sh.P.K	748.10 evra
2.	Wood Corporation L.L.C	2,582.85 evra
3.	Gent Ademaj	2,910.97 evra
4.	Trendy Home	2,116.10 evra

Nakon ocene ponuda, opština je preporučila da se ugovor dodeli kompaniji Mobelland Sh.P.K., sa ponderisanom cenom od 734.10, kao najjeftinijem ponuđaču. Ova procena Opštine Prizren nije bila u skladu sa ZJN-om, posebno sa članom 61. koji glasi da u slučaju da privredni subjekat podnese ponudu koja je ili izgleda da je neuobičajeno niska, naručilac mora dostaviti pismeni zahtev za objašnjenja u vezi sa osnovicom tendera.

Ponuda koju je podneo Mobelland Sh.P.K., je ponuda sa neuobičajeno niskom cenom koja ispunjava tri kriterijuma (tabela X) pravne formule utvrđene Uredbom B57 RKJN-a. U ovoj situaciji, naručilac nije mogao da odbije ponudu, već je trebalo da traži pojašnjenja inter partes kako bi se raščlanili elementi ponude koji su doveli do ponuđene cene.

TABELA 15. Uslovi koji moraju biti ispunjeni da bi se smatralo da je podneta ponuda sa neuobičajeno niskim cenama

Uslovi koji moraju biti ispunjeni da bi ponuda bila kvalifikovana kao neuobičajeno niska	Situacija
Podnete su najmanje tri (3) ponude;	Pristigle su četiri ponude
Ponuđena cena je za više od 30% niža od prosečne cene odgovarajućih ponuda;	Prosečna cena odgovarajućih ponuda iznosi 2,086.01 evra. Cena Mobelland Sh.P.K je za 64.14% niža.
Ponuđena cena je za više od 10% niža od cene druge najjeftinije ponude;	Ponuđena cena je 65.65% niža od cene druge najjeftinije ponude;

Opština Prizren nije tražila dodatna objašnjenja od uspešnog ponuđača, iako je za ovo postojao zahtev za razmatranje od strane drugog najjeftinijeg ponuđača, Trendy Home Sh.P.K., koji tvrdi da je reč o neuobičajeno niskim cenama. Takođe, Opština je rešenjem odbila ove navode Trendy Home Sh.P.K.²⁸ koji navodi da nisu na mestu tvrdnje da uspešan ponuđač ima neuobičajeno niske cene i da su cene koje ovaj subjekat nudi za inventar aktuelne na tržištu.

Ovaj predmet je upućen TRN-u, gde je veće za razmatranje usvojilo kao osnovanu žalbu privrednog subjekta Trendy Home Sh.P.K., poništavajući obaveštenje o dodeli ugovora kompaniji Mobelland Sh.P.K i vraćajući predmet na ponovno odlučivanje. U ovom slučaju, naručilac nije pravilno procenio i uporedio ponude, ne primetivši da se radi o neuobičajeno niskoj ceni, što je potom uticalo da se na ovu aktivnost izjavi žalba TRN-u za nabavku koja nije počela ni nakon više od pet meseci²⁹ od isteka roka za podnošenje ponuda.

Organizovanje festivala starogradske muzike Prizrenski ljiljan (Zambaku i Prizrenit) 2022. godine

Opština Prizren je maja 2022. godine raspisala tender pod brojem nabavke 622-22-3939-2-2-1 za organizaciju tradicionalnog festivala starogradske muzike „Prizrenski ljiljan“, kako bi se obezbedio tehnički deo održavanja ovog festivala. Procenjena vrednost tendera iznosila je 30,000.00 evra, dok je rok za dostavljanje ponuda bio 25. maj, imajući u vidu da je održavanje festivala planirano za kraj juna.

²⁸ Odluka Opštine Prizren po zahtevu za ponovno razmatranje od 08.08.2022, podnet od strane privrednog subjekta Trendy Home Sh.P.K., u vezi sa aktivnošću nabavke pod nazivom: „Nabavka inventara za kancelariju i zdravstvene ordinacije, pod br. nabavke: 622-22-5067-121.

²⁹ Rok za podnošenje ponuda bio je 21. 06. 2022. godine do 14.00 časova. Ponude su otvorene istog dana.

U ovoj aktivnosti nabavke učestvovala su tri privredna subjekta, gde je za uspešnog ponuđača proglašena grupa privrednih subjekata N.Sh Shkolla Private e Muzikës Studio Heflix; TV Prizreni (u daljem tekstu dobitna GPS), kao tender sa najnižom cenom u iznosu od 23,956.00 evra.

TABELA 16. Ponude privrednih subjekata koji su učestvovali u ovoj aktivnosti nabavke

Br.	Naziv privrednog subjekta	Ukupna vrednost ponuda
1.	Amc Corporation Sh.P.K.,	27,615.00 evra
2.	Sfinga Sh.P.K.,	25,600.00 evra
3.	Grupa privrednih subjekata N.Sh. Shkolla Private e Muzikës Studio Helix; TV Prizreni	23,956.00 evra

Iako su konkurisali sa najnižom cenom, ponuda grupe privrednih subjekata koja je bila preporučena za ugovor imala je velike nedostatke, što je činilo neodgovarajućim ponuđačem koji je trebalo da bude eliminisan u prvoj fazi procene. Na osnovu analize ponude uspešnog GPS-a, primetan je nedostatak Izjava pod zakletvom, koja mora biti popunjena, potpisana i overena u originalu. Ovaj dokaz je tražen kao deo dokumentacije u vreme podnošenja ponude i služi kao preduslov da se nastavi sa procesom kvalifikacije.

Uspešan GPS takođe nije ispunio ni kriterijum tehničkih mogućnosti, koji je predviđao da je privredni subjekat trebalo da realizuje projekte istog karaktera u poslednje tri godine, sa minimalnom vrednošću od 45,000.00 evra. U ponudi uspešnog GPS-a, preporuke realizovanih projekata iste prirode kao i ovaj ugovor, dostižu ukupnu vrednost od 32,158.72 evra, koja ne ispunjava minimalni prag iz člana 9.1 Tenderskog dosijea. U tenderskom dosijeu se takođe traži da privredni subjekat ima najmanje pet (5) zaposlenih različitih profila, adekvatnih za realizaciju ugovora, što se mora dokazati kroz spisak zaposlenih u PUK-u u poslednja tri meseca. Na osnovu podataka PUK-a, kompanija Studio Helix ima četiri (4) zaposlena, dok drugi član konzorcijuma, TV Prizreni, nije pružio podatke ni o jednom zaposlenom.

Drugi privredni subjekat sa najjeftinijom cenom, Sfinga Sh.P.K., podneo je zahtev za razmatranje protiv obaveštenja o dodeli ugovora uspešnom GPS-u, navodima da konzorcijum kome je dodeljen ugovor nije ispunio kriterijume tražene tenderskim dosijeom. Opština je ovaj zahtev odbila kao neosnovan, ostavljajući na snazi odluku o dodeli ugovora, ne navodeći razloge za žalbene navode.

Pored činjenice da procena ponuda nije učinjena u skladu sa članom 59 ZJN-a, koji glasi da prilikom ocenjivanja treba uzeti u obzir kriterijume predviđene tenderskim dosijeom i obaveštenjem o ugovoru, Opština Prizren je prekršila član 108. ZJN-a³⁰ time što nije obrazložila odbijanje zahteva za ponovno razmatranje. I ovaj predmet je upućen TRN-u, gde je veće za razmatranje usvojilo žalbu PS Sfinga Sh.PK kao osnovanu, poništavajući odluku³¹ Opštine Prizren i vraćajući predmet na ponovno odlučivanje.

30 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/L-042 o javnim nabavkama. Član 108, tačka 10. „Odbijanje mora biti obrazloženo i saopšteno u pisanoj formi, u skladu sa ovim zakonom, podnosiocu žalbe i svim zainteresovanim stranama, ako ih ima. Štaviše, ugovorni organ može sprečiti dalji postupak, po prijemu pisanog obaveštenja od strane podnosioca žalbe o njegovoj spremnosti da povuče podneti zahtev za preispitivanje“.

31 Odluka br. 277/22 veća za razmatranje TRN-a: <https://bit.ly/3FW5zth>

Opština Prizren prvobitno nije pravilno procenila ponude prema kriterijumima koje je postavila u tenderskom dosijeju, a zatim je napravila grešku u ponovnom razmatranju žalbe, ne obrazlažući svoju odluku. Zbog ovih propusta, 33. izdanje festivala „Prizrenski ljljan“, koje je bilo planirano da se održi početkom juna, je odloženo za novembar.

Opština Gnjilane

Čišćenje školskih objekata

Opština Gnjilane pokrenula je poslednji postupak za čišćenje školskih objekata aprila 2022. godine, predviđene vrednosti od 40,334.00 evra. Ova aktivnost je sprovedena pregovaračkim postupkom, bez objavljivanja obaveštenja o ugovoru, dok je ugovor zaključen sa grupom privrednih subjekata (GPS) Krasniqi Sh.P.K. i N.T.P. Beni dana 13. 04. 2022. godine u iznosu od 40,262.86 evra, u dužini trajanja od mesec dana. Ugovor za istu namenu zaključen je i kasnije 2022. godine, sa istim GPS-om, u vrednosti od 87,050.00 evra, koji je takođe sproveden pregovaračkim postupkom, bez objavljivanja obaveštenja o ugovoru. Opština Gnjilane je 2021. godine sprovela dva postupka u istu svrhu, ali otvorenim postupkom, da bi na kraju opština poništila te iste postupke.

Prema ZJN-u, pregovarački postupak se može koristiti ako se iz objektivnih i obaveznih tehničkih ili umetničkih razloga ugovor mora zaključiti sa određenim PS-om, ako se moraju zaštititi prava intelektualne ili industrijske svojine ili ekskluzivna prava, ako postoje ekstremno hitne okolnosti koje se nisu mogle predvideti³². Tačnije, ako se radi o ugovoru za pružanje usluga, onda se ovaj ugovor mora zaključiti pregovaračkim postupkom, ako ugovor prati konkurs za dizajn i ako PS uživa ekskluzivno pravo da pruži tu uslugu³³. U slučaju ovog ugovora, čini se da upotreba ovog postupka nije imala pravni osnov. Razlog za to je taj da prvobitno nije bilo nekog neočekivanog događaja koji opština nije mogla da predvidi, štaviše prema dokumentu Izjave o potrebama i utvrđivanju raspoloživosti sredstava³⁴, vidimo da je opština precizirala da je ova aktivnost nabavke bila predviđena godišnjim planom nabavki. Ovaj ugovor nije usledio nakon nekog prethodnog konkursa za dizajn i takođe ugovoreni PS nema ekskluzivna prava za obavljanje ove nabavke. To znači da opština nije imala pravo da koristi ovaj postupak, iz koga su isključeni drugi PS-i koji pružaju ovu uslugu, čime je ograničila konkurenciju. Međutim, opština je u pregovaračkom postupku pozvala tri privredna subjekta da podnesu svoje ponude.

Da bi bila u prilici da koristi ovaj postupak, institucija mora obavestiti RKJN u roku od dva dana od dana donošenja odluke o upotrebi ove procedure i obrazložiti korišćenje ovog postupka. Prema navodima opštine, usled isteka prethodnog ugovora između PS-a i opštine za čišćenje objekata, trebalo je pokrenuti upravo ovaj postupak da bi se izbegao prekid u pružanju ove usluge. Obrazloženje upućeno RKJN-u nalikuje zahtevu jedinice koja je podnela zahtev za pokretanje ovog postupka, gde se, između

32 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/L-042 o javnim nabavkama u Republici Kosovo, član 35, stav 2.

33 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/L-042 o javnim nabavkama u Republici Kosovo, član 35, stav 2.3.

34 Dokument dobijen nakon zahteva za pristup javnim dokumentima, koji je dostavljen 26.08.2022.

ostalog, navodi „...tražimo od Kancelarije za nabavke da nađe moguće i dugoročno rešenje u najboljoj nameri, da ne dođe do zastoja kada je reč o pružanju ovih usluga. Stoga, hitno tražimo od Kancelarije za nabavke da, u okvirima Zakona o nabavkama, sprovede aktivnost nabavke korišćenjem pregovaračkog postupka. Rok za realizaciju ovog ugovora je 1 mesec, a predviđena vrednost ovog ugovora iznosi 40,334.00”. Ovo obrazloženje sadrži zahtev jedinice koja je podnela zahtev, koje se poziva na pronalaženje dugoročnog rešenja, dok sa druge strane navodi da se ovaj ugovor zaključuje na period od mesec dana. Šta god da je potreba opštine, jednomesečni ugovor neće pružiti rešenje ni u jednoj situaciji. Naime, nije ni trebalo prihvatiti zahtev da se ova aktivnost pokrene pregovaračkim postupkom bez objavljivanja ugovora, zbog činjenice da je ova aktivnost nabavke već bila predviđena i samim tim i planirana.

Opština Gnjilane je pokrenula nekoliko postupaka za ugovaranje kompanije za čišćenje školskih objekata. Tokom ove dve godine, 2021. i 2022, pokrenuta su četiri postupka za iste radove, dva su poništena, a druga dva ugovorena. Dva poništena postupka sprovedena su otvorenim postupkom, dok su ugovoreni postupci sprovedeni pregovaranjem, bez objavljivanja ugovora. Interesantna je činjenica da su samo aktivnosti sprovedene pregovaračkim postupkom u konačnici rezultirale zaključivanjem ugovora, što ukazuje da opština nije uspela da uspešno zaključi ugovore u otvorenom postupku, štaviše, da ih je sama poništila. Razlozi za poništavanje u jednom slučaju bili su posledica nemogućnosti ispravke tenderskog dosijea i obaveštenja o ugovoru, imajući u vidu da otkazivanje nije omogućeno elektronskom platformom e-nabavka, dok je u drugom došlo do povrede zakona, koja se nije mogla otkloniti.

U prvom slučaju otkazivanja tendera, opština se pozvala na član 62. tačka 2.2 ZJN-a, koji glasi da je poništavanje dozvoljeno ako predstavlja rezultat objektivnog događaja koji se može dokazati, a koji se ne može predvideti i koji je van kontrole naručioca. Istovremeno, ova tačka propisuje da se isto mora učiniti najmanje tri dana pre otvaranja ponuda³⁵. Otvaranje ponuda je planirano za 05.01.2021. godine, dok je takvo obaveštenje izdato 27.01.2022. godine, odnosno 22 dana kasnije od planiranog datuma za otvaranje ponuda. Takođe, razlozi koji su doveli do navedenih nemogućnosti su kašnjenja koja su nastupila kao rezultat zahteva za ponovno razmatranje. Međutim, zahtevi za ponovno razmatranje se ne mogu smatrati uzrocima koji se ne mogu predvideti jer u skoro svakoj aktivnosti nabavke postoje zahtevi za ponovno razmatranje. Shodno tome, opštinu ne treba da se poziva na ovakav događaj da poništi ovako važan postupak nabavke, imajući u vidu da to ne stoji kao razlog, štaviše predviđena vrednost ove aktivnosti nabavke iznosila je 1,343,997.00, a ovakvim postupanjem su ova sredstva blokirana do naredne aktivnosti.

U drugom slučaju otkazivanja, opština se pozvala na član 62. stav 1.1 ZJN-a, koji dozvoljava otkazivanje aktivnosti ako je došlo do povrede važećeg zakona ili se smatra da će do prekršaja doći, a koji se ne može urediti ili sprečiti pravnom izmenom uslova nabavke³⁶. U obaveštenju o otkazivanju, opština navodi da postoji zahtev za ponovno razmatranje, na osnovu koga je i obustavljena ova aktivnost i načinjena je ispravka tenderskog dosijea, međutim ovo obaveštenje ni u jednom svom delu ne navodi koji zakonski prekršaj se desio ili će se desiti. Ova odluka ne ukazuje ni na kakvo kršenje, zbog čega se zaključuje da nije postojao nikakav pravni osnov za otkazivanje ove aktivnosti nabavke.

³⁵ Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/L-042 o javnim nabavkama u Republici Kosovo, član 62, stav 2.2:

³⁶ Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/L-042 o javnim nabavkama u Republici Kosovo, član 62, stav 1.1.

Ovo je na određeni način omogućilo opštini da u narednom sprovođenju iste aktivnosti koristi pregovarački postupak i pored toga što ne postoji zakonski osnov za korišćenje ovog postupka, imajući u vidu da nije ispunjen nijedan od zakonskih uslova. Otkazivanje postupaka nabavki, posebno u ovakvim slučajevima, u potpunosti šteti planiranju nabavki opštine i planiranju potrošnje javnog novca.

Kao što je i prethodno istaknuto, ugovor između ugovornih strana je zaključen u vrednosti od 40,262.86 evra u trajanju od mesec dana. Da bi potrošila ovaj iznos javnog novca, opština nije tražila od GPS kome je ugovor dodeljen da podnese dokumentaciju u prilog svoje ekonomske i finansijske situacije i svojih tehničkih i stručnih mogućnosti. Opština je u tenderskom dosijeu tražila od subjekta koji je podneo svoju ponudu, da dostavi samo dokaz da je registrovan u svojstvu privrednog subjekta, fiskalni broj subjekta, potvrdu o upisu u privredni registar i evidentiranju za PDV, odnosno da dostavi samo uslove profesionalne podobnosti i prihvatljivosti, što su izjave pod zakletvom, potvrde od suda i PUK-a.

Ovi zahtevi su nedovoljni i ne dokazuju da uspešan ponuđač ima kapacitet da izvede ove radove, štaviše ukazuje i na nedovoljnu odgovornost opštine, kada je reč o potrošnji novca iz javne kase. Za tender srednje vrednosti, opština bi trebalo da se uveri da je subjekat i ranije izvodio ovakve radove, da ima dovoljno radnika i dovoljno sredstava za pružanje ove usluge, a takođe mora osigurati da se radi o stabilnom privrednom subjektu sa dovoljnim finansijskim prometom.

Tri privredna subjekta su pozvana da učestvuju na ovom tenderu, dok su druga dva subjekta eliminisana sa obrazloženjem da njihova ponuda nije bila najniža. Prvobitno je uspešan GPS ponudio iznos od 40,312.86 evra, dok je nakon pregovora njegova finansijska ponuda smanjena na 40,262.86 evra ili 50 evra manje.

TABELA 17. Privredni subjekti koji su podneli svoje ponude i vrednosti njihovih ponuda

Br.	Ponuđač	Vrednost ponude
1	Erik Sh.P.K.	40,470.10 evra
2	Schafberger Jr. GmbH	40,519.65 evra
3	GPS Krasniqi Sh.P.K. & N.T.P.Beni	40,262.86 evra

Predmer i predračun za ovaj tender predviđao je tri dela, od kojih se prvi odnosio na površine za čišćenje, drugi na materijal za čišćenje i treći deo na naknadu za tehničko osoblje. U prvoj grupi je navedeno šest škola koje će biti očišćene, ali za poslednje dve pozicije (1.7 i 1.8) je traženo šest radnika, koji će biti angažovani kao portiri na ulazu u škole (tj. za svaku školu po jedan portir).

Ovim tenderom je planirano čišćenje šest škola, gde će kvadratni metar za čišćenje unutrašnjih površina biti plaćen po ceni od 0.55 evra, spoljnih 0.03 evra, dok će fiskulturna sala biti naplaćena po ceni od 0.40 evra. Za čišćenje ovih površina, opština je zatražila od GPS-a da dostavi spisak od najmanje 24 zaposlenih a minimalna neto zarada tih zaposlenih je trebalo da iznosi 251.70 evra, koji će raditi pet dana u nedelji i čistiti objekte dva puta dnevno.

TABELA 18. Pozicije 1.7 i 1.8 predmera i predračuna

	Naziv objekta za čišćenje		Jedinica	Ukupna količina	Jedinična cena	Meseci za čišćenje	Mesečni iznos
1.7	Staranje o i održavanje ulaznih vrata škole Mehmet Isai i Arbëria duž celog dana	Portirnica – otvaranje i zatvaranje	Komad	4	338.10	1	1,352.40
1.8	Staranje o i održavanje ulaznih vrata škole Marin Barleti duž celog dana	Portirnica, otvaranje i zatvaranje	Komad	2	338.10	1	14,538.60

Izvor: Ponuda privrednog subjekta

Kao što se može videti u tabeli 2, PS je popunio predmer i predračun koji navodi da će ovi radnici biti plaćeni u iznosu od 338.10 evra. Međutim, opština je tražila od PS-a da predvidi isplatu za 100 radnika, gde pored radnika kompanije treba uključiti i 75 radnika koji trenutno rade u ovim školama (tabela 3). Opština ne bi trebalo da prepusti na odgovornost uspešnom PS-u da plati zaposlene, koji zapravo nisu radnici date kompanije, već pripadaju opštini. Za radnike koji su finansijski pokriveni od strane opštine, opština je dužna da im nađe rešenje i da ne zavise od kompanija koje posluju u ovoj oblasti.

TABELA 19. Treći deo predmera i predračuna, koji uključuje isplatu za 75 radnika koji rade u školama.

Br.	Opis pozicije	Jedinica	Količina	Mesečna jedinična cena neto	Meseci za nadoknadu	Iznos
	A	b	c	d	e	f=c*d*e
	Tehnički radnici u školskim objektima i ostalo pomoćno osoblje kao što su čistačice i dr.	Osoba	75€	€ 338.10	1	€ 25,357.50
					Ukupno	€ 25,357.50

Izvor: Ponuda privrednog subjekta

Međutim, opština Gnjilane je našla rešenje, doduše privremeno, za održavanje javnih škola u ovoj opštini, zaključivanjem ugovora sa javnim preduzećem Tregu Sh.A., gde takve procedure više neće biti predmet postupka nabavke.

U ovako komplikovanoj situaciji, najveća nepravilnost leži u činjenici da je PS u predmeru i predračunu naveo novčanu nadoknadu koju će isplatiti radnicima u neto vrednosti. Dakle, opština nije vodila računa o ovom važnom elementu, u potpunosti zanemarujući plaćanje poreza na dohodak ali i plaćanje penzijskih doprinosa. PS nije predvideo bruto novčanu naknadu za zaposlene, niti je opština planirala plaćanje ovih poreza i ne postoji mehanizam za takvu nadoknadu. Ovaj postupak je u mnogome veoma štetan, prvo jer predstavlja vid fiskalne utaje, neplaćanjem poreza, što je u suprotnosti sa svim pravnim aktima zemlje, šteti javnim prihodima ali i oštećuje radnike imajući u vidu da se istima ne uplaćuje poreski doprinos, koji je potreban svakom građaninu, kada dostigne određenu starosnu dob.

Postupanje sa psima lualicama

Opština Gnjilane je angažovala privrednog subjekta Monumi Sh.P.K., za postupanje sa psima lualicama. Ovaj privredni subjekat je jedini koji se prijavio za učešće na ovom tenderu, ponudom u iznosu od 18,500.00 evra, na osnovu koje je i potpisan ugovor na period od 12 meseci. Ovim tenderom planirano je postupanje sa 250 pasa, a rad je počeo 22. 06. 2022. Ova aktivnost nabavke nije bila planirana planom nabavke, uprkos činjenici da je problem sa psima lualicama evidentan širom zemlje. Pošto ova aktivnost nabavke nije bila planirana, opština ne bi trebalo da koristi zakonske odredbe namenjene za nabavku u hitnim situacijama, jer ovaj problem nije ni nov niti nepredviđen.

Za ovaj tender je skraćen rok za podnošenje ponuda, međutim tenderski dosije ne daje pojašnjenja zašto je ova radnja preduzeta. Međutim, naručilac mora u svakom slučaju da odredi dovoljan vremenski rok da da privrednom subjektu da mogućnost da pripremi i podnese potrebnu dokumentaciju traženu u tenderskom dosijeu. Skraćivanje rokova bez ikakvog razloga, onemogućava poštovanje vremenskih rokova predviđenih ZJN-om, prvobitno predstavlja povredu ZJN-a ali i ograničava konkurenciju. Razlog za to je taj što zainteresovani subjekti nemaju vremena da pripreme potrebnu dokumentaciju za svoju ponudu, posebno ako se radi o tenderu veće složenosti i ako su u tenderskom dosijeu traženi brojni dokazi koji se moraju dostaviti kako bi ponuda bila smatrana odgovarajućom. ZJN i POSJN su predvidele rokove i mogućnost skraćivanja ovih rokova, stoga naručiocu nije dozvoljeno da propiše rokove koji su kraći od onih propisanih zakonskim odredbama ZJN-a i POSJN-a.

Ovaj tender je srednje vrednosti, te bi regularan vremenski rok za zaključivanje ugovora srednje vrednosti koji se vode u otvorenom postupku trebalo da traje 20 dana³⁷. Sa druge strane, ako se radi o skraćenim rokovima, onda za ugovore srednje vrednosti sprovedene otvorenim postupkom, rok mora biti 10 dana³⁸. Rokovi se računaju od dana objavljivanja obaveštenja o ugovoru. Datum objavljivanja obaveštenja o ugovoru za ovaj tender bio je 19. 05. 2022. godine, dok je rok za podnošenje ponuda određen do 30. 05. 2022. godine, što znači da su PS-i zainteresovani za ponudu na ovom tenderu imali samo 11 dana na raspolaganju da pripreme dokumentaciju, kako bi ispunili zahteve navedene u tenderskom dosijeu. To znači da je opština ispoštovala skraćeni rok, ali je problem u tome da li skraćivanje roka ima zakonski osnov. ZJN je u članu 46. propisao posebna pravila za skraćivanje rokova, predviđajući neke okolnosti u kojima je skraćivanje rokova dozvoljeno. Ove okolnosti podrazumevaju sve situacije

37 Službeni list Republike Kosovo. Pravila i operativne smernice za javne nabavke, tačka 21.

38 Ibid.

kada aktivnost nabavke mora da se sprovede u hitnim slučajevima, kada postane nemoguće poštovati rokove propisane članovima 44 i 45 ZJN-a, ne dovode do hitnih slučajeva predviđenih članom 35.2.1 ZJN-a i ne mogu se pripisati činjenju ili nečinjenju naručioca³⁹.

Ne bi trebalo skraćivati rokove i ubrzavati podnošenja ponuda za tender ove prirode, jer za to ne postoji pravni osnov. Opština Gnjilane je trebalo da planira ovu aktivnost nabavke i da je sprovede u redovnom vremenskom roku. Dakle, shodno članu 46. ZJN-a, skraćivanje rokova se ne može pripisati nečinjenju organa⁴⁰. Činjenica da je takav postupak narušio konkurenciju, svedoči o činjenici da je u ovom postupku nabavke, uprkos tome da je sproveden otvorenim postupkom, svoju ponudu podneo samo jedan privredni subjekat. Dakle, pre nego što odredi rok, naručilac mora uzeti u obzir složenost tendera, gde je u ovom slučaju, pored skraćivanja roka za podnošenje ponuda, naručilac postavio niz zahteva koje subjekat mora da ispuni kako bi se smatrao odgovarajućim i kako bi posledično bio nagrađen ugovorom.

Opština Gnjilane je od PS-a tražila da podnese izjavu o ispunjavanju uslova podobnosti, izjavu pod zakletvom kojom PS izjavljuje da poseduje privremeni sabirni centar za pse, potvrdu o upisu u privredni registar, potvrde suda i PUK-a, spisak zajedno sa preporukama sličnih ugovora realizovanih u poslednje tri godine, dva diplomirana veterinarara za koje je traženo da prilože kopije diploma, licencu, biografiju, ugovor o radu ili ugovor o angažovanju na ovom projektu kao i na prethodnim poslovima. Takođe, opština je zatražila da subjekat ima dva veterinarska tehničara i da za njih priloži istu dokumentaciju kao i za dva veterinarara. Takođe, zatraženo je da se putem saobraćajnih dozvola, jedinstvene carinske isprave ili bilo kakvog ugovora o uzimanju na korišćenje, dokaže da PS ima dva „pick up“ vozila i jedan ekskavator.

U ponudi PS-a je priložen niz dokumenata. U početku, da bi dokazao da je obavljao slične poslove, PS je podneo dugu listu realizovanih ugovora. Međutim, opština nije postavila nikakav zahtev kada je reč o iznosu koji bi ovi ugovori trebalo da dostignu. U poslednje tri godine, PS je realizovao 33 ugovora koji su prevashodno bili ugovori za obavljanje usluga dezinfekcije, deratizacije i dezinsekcije (DDD) u raznim institucijama i snabdevanje hranom, dok su za usluge poput one predviđene ovim ugovorom, realizovana samo četiri ugovora. Štaviše, poslednja tri navedena ugovora su u toku i ne bi trebalo da budu uključena u ovu listu jer još uvek nisu privedeni kraju. Zatraženo je da se uz ove ugovore prilože preporuke, sa time da su dostavljene samo dve preporuke Agencije za hranu i veterinu (AHV) za dva ugovora. Jedan ugovor ovog subjekta sa AHV-om je završen 26. 04. 2021, dok je drugi završen 01. 10. 2022. To znači da je u vreme kada se PS prijavio i dodelio ugovor, subjekat bio usred realizacije velikog ugovora u vrednosti od 46,000.00 evra. Kada jedan PS preuzme na sebe da izvede više od jednog javnog ugovora u isto vreme, ovo dovodi u pitanje uslugu i kvalitet koji će pružiti, posebno kada je reč o velikim ugovorima, poput ova dva. U ugovoru sa AHV-om, zahtev je bio da se postupi sa do 10.000 različitih domaćih životinja, dok će ovim tenderom biti postupano sa 250 pasa, što znači da je potrebno osoblje, a PS je dokazao da ima samo osam veterinarara.

Pored ovog ugovora, Opština Gnjilane sa ovim PS-om ima još dva aktivna ugovora čija je realizacija u toku. Jedan ugovor ima za cilj pružanje usluga DDD u vrednosti od 101,690.00 evra, dok drugi ugovor ima za cilj nabavku stočne hrane u vrednosti od 83,256.00 evra. Prvi ugovor je potpisan 14. 07. 2022. godine, kojim je od PS-a traženo da ima veterinarara i četiri veterinarska tehničara, dok je drugi ugovor potpisan 14. 06. 2022. godine, odnosno nekoliko dana pre potpisivanja ovog ugovora, sa kojim je

39 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/L-042 o javnim nabavkama u Republici Kosovo, član 46, stav 1.

40 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/L-042 o javnim nabavkama u Republici Kosovo, član 46, stav 1, tačka iii.

traženo da dokaže da ima jednog veterinara i jednog veterinarskog tehničara. Dakle, primećuje se da je ista kompanija preuzela obavezu da izvede puno poslova, pa bi menadžer ugovora trebalo da bude oprezan u izveštavanju o ovom ugovoru jer je gotovo nemoguće izvesti tako puno usluga istovremeno.

Opština Gnjilane je zaključila isti ugovor sa istim PS-om 2019. godine. Međutim, naručilac je na tenderu za postupanje sa psima lualicama 2019. unapred pojasnio u predmeru i predračunu koje usluge treba da se obave i cenu za tu poziciju.

TABELA 20. Predmer i predračun tendera za postupanje sa psima u 2019. godini koji je zaključen između Opštine Gnjilane i PS Monuni Sh.P.K..

Opis	Jedinična cena sa PDV-om
I. Hvatanje i transport pasa lualica do veterinarske klinike	45.00
II. Lečenje od parazita	20.00
III. Kastracija ili sterilizacija i postavljanje metrikula	10.00
IV. Eutanazija u posebnim slučajevima	1.00

Izvor: Ponuda privrednog subjekta

Opština Gnjilane je precizirala usluge koje će se obavljati u četiri pozicije, za koje je određena jedinična cena. Međutim, ovaj predmer i predračun ne navodi tačno sa koliko pasa će biti postupano, zbog čega je određena najviša cena za prvu poziciju, odnosno za hvatanje i transport pasa. Međutim, određivanje takvih cena je u suprotnosti propisima o novčanoj naknadi za terenske veterinarske usluge, koji jasno navode kolike bi trebalo naplatiti ovakve usluge. U skladu sa istim, za hvatanje pasa lualica i procenu njihovog zdravstvenog stanja po psu/komadu naknada treba da iznosi 15.00 evra, za lečenje (kontrola, ishrana, vakcinacija, dehelmintizacija, identifikacija) pasa lualica, naknada po psu/komadu treba da iznosi 10.00 evra, za kastraciju ili sterilizaciju 35.00 evra, dok za eutanaziju 25.00 evra⁴¹. Slično je bio slučaj i sa predmerom i predračunom ovog tendera, gde u predmer i predračun uopšte nisu stavljene pozicije niti jedinična cena, već samo ukupan iznos i broj pasa sa kojima će se postupati.

⁴¹ Službeni list Republike Kosovo. Administrativno uputstvo br. 01/2018 o novčanoj naknadi za terenske veterinarske usluge, prilog 1. <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=37699>

TABELA 21. Predmer i predračun tendera za postupanje sa psima 2022. godine zaključen između Opštine Gnjilane i PS Monuni Sh.P.K.

Br.	Opis	Jedinica	Količina	Iznos u €
1.	Postupanje sa psima lualicama	Komad	250	18,500.00
Ukupno:				18,500.00

Izvor: Ponuda privrednog subjekta

Ovaj predmer i predračun je u potpunosti pogrešno popunjen, jer se ne može prepustiti diskreciji PS-a da odluče o potrebama opštine, jer postupanje sa psima lualicama može da podrazumeva mnogo ali i malo, odnosno samo par slučajeva hvatanja i lečenja. Štaviše, ovakav predmer i predračun stvara zabunu zbog činjenice da se ne zna da li je reč o postupanju koje se odnosi na kontrolu, ishranu, vakcinaciju, dehelmintizaciju i identifikaciju ili lečenje od početka do puštanja ili eutanazije. Zahtevi koji se odnose na postupanje se nalaze u tenderskom dosijeu, ali isti treba da budu postavljeni i u predmeru i predračunu kako bi se tačno odredila cena za svaku poziciju. Ovakvo pojašnjenje otklanja mogućnost zloupotrebe imajući u vidu da subjekat može da postavi visoku cenu za hvatanje pasa, kao u prethodnom slučaju gde je za 250 pasa ponuđena cena od 45,00 evra, što znači da će 11,250.00 evra iz ovog tendera biti potrošeno samo na hvatanje, dok će 7,250.00 biti potrošeno na obuku, kastraciju, hospitalizaciju i eutanaziju. Takvi elementi, koliko god tehnički izgledali, igraju veoma važnu ulogu u nesmetanom odvijanju procesa primene, ali i u realizaciji svrhe ugovora. Stoga, u svakoj drugoj situaciji, opština mora da se pobrine da u predmer i predračun tačno stavi pozicije i da se pridržava zakona koji su na snazi.

Pored grešaka na strani opštine, subjekat je u nekim slučajevima propustio da ispuni i sam zahtev opštine. Opština je tražila od PS-a da dostavi dokaze da ima stručno osoblje sastavljeno od dva veterinaru i dva veterinarska tehničara. Za dokazivanje ovog zahteva, trebalo je dostaviti fakultetske diplome, licence, biografije, ugovor o radu sa poslodavcem ili ugovor o angažovanju na ovom projektu i preporuke sa prethodnih poslova. PS je dostavio dokumentaciju za osam veterinaru sa time da nijedna diploma nije bila overena, ni za jednog veterinaru nije dostavljena licenca za obavljanje zanimanja veterinaru, za neke od ovih veterinaru je dostavljen ugovor o radu sa isteklim rokom važenja, a neki od ovih veterinaru imaju ugovore o radu za radna mesta menadžera ili sektorskog radnika u veterinarskim i poljoprivrednim apotekama, a u biografijama nekih od ovih veterinaru se ni ne pominje da su ili su bili zaposleni kod ovog subjekta.

Ovi nedostaci ostavljaju mogućnost da opština zatraži dodatne informacije, međutim ako dostavljena biografija ne ispunjava osnovne uslove, onda ovo predstavlja osnov da se tender odbije bez traženja dodatnih informacija⁴². Takođe, zatražen je ekskavator za koji se mora dostaviti saobraćajna dozvola ili JCI i ako se ova mašina nabavi bilo kakvim sporazumom, onda se mora dostaviti isti. Međutim, PS je u svojoj ponudi dostavio samo jedan sporazum koji navodi da će drugi PS otvarati jame, a za predmetni ekskavator nije dostavljen nikakav drugi dokumenat. To znači da je ovaj sporazum zaključen ne za uzimanje mašine za upotrebu, već za podugovaranje drugog subjekta koji će izvesti radove na otva-

⁴² Službeni list Republike Kosovo. Pravila i operativne smernice za javne nabavke, tačka 39.8.

ranju jama. Ovo prevazilazi zahteve tenderskog dosijea i isto ne bi trebalo prihvatiti. Opština je, osim što je skratila rok za podnošenje ponuda, iste pogrešno sastavila, što otvara mogućnost zloupotrebe i takođe je dodelila ugovor kompaniji koja nije tačno ispunila zahteve njenih organa.

Prostorna dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija objekata u Opštini Gnjilane - ponovni tender

Opština Gnjilane je 06. 06. 2022. godine objavila obaveštenje o ugovoru za dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju objekata Opštine Gnjilane. Ova aktivnost je u postupku ponovnog tendera, jer je prethodno tender pod brojem nabavke 651-22-1970-2-1-1 otkazan sa obrazloženjem da kao posledica zahteva za ponovno razmatranje opština nije mogla da ispravi tenderski dosije, jer je poslednji zahtev za razmatranje podnet 26. 05. 2022. godine, dok bi 30. 05. 2022. godine bilo održano otvaranje ponuda. Dakle, opština se opravdala činjenicom da kada dođe vreme za otvaranje ponuda više ne mogu da isprave tenderski dosije. Međutim, prema članu 62 tačka 2.2 ZJN-a koji predviđa da je otkazivanje dozvoljeno ako je rezultat objektivnog i dokazivog događaja koji se ne može predvideti i koji je van kontrole naručio- ca, takva radnja se mora izvršiti u roku od najmanje tri dana pre otvaranja ponuda⁴³. Uprkos činjenici da član na koji se opština poziva na zahteva da se takva odluka donese najmanje tri dana pre otvaranja ponuda, opština je ovu radnju preduzela istog dana kada je planirala otvaranje ponuda za ovaj tender.

Odluka o otkazivanju objavljena je u 16.04 časova, što znači da je objavljena na kraju radnog vremena i u takvoj situaciji se može pojaviti sumnja da su ponude možda i otvorene. Stoga, naručilac mora, kad god primeni ovaj član na otkazivanje aktivnosti nabavke, primeniti isti u celini. Takođe, za ovu aktivnost nabavke skraćen je rok za podnošenje ponuda. U obrazloženju koji je opština dala za skraćivanje roka za podnošenje ponuda, ona ističe da je ova aktivnost neophodna i da je potrebno ponovo raspisati tender imajući u vidu da je neophodno izvršiti dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju objekata u opštini Gnjilane, dok je od jedinice koja je podnela zahtev traženo da pristupi ponovnom raspisivanju tendera, u najkraćem mogućem roku. Dakle, shodno ovome, jedinica koja je podnela zahtev je tražila da se rok skрати i da se sa ovim postupkom nastavi što je pre moguće.

Za skraćivanje roka moraju se ispuniti uslovi predviđeni zakonom. Za ovakav javni ugovor velike vrednosti rok ne bi trebalo da bude kraći od 15 dana⁴⁴. Za ovaj ugovor, obaveštenje je objavljeno 06. 06. 2022. godine, dok je rok za dostavljanje ponuda određen do 24. 06. 2022. godine, što znači da su subjekti zainteresovani da se prijave na ovaj tender imali 18 dana da pripreme potrebnu dokumentaciju. I pored toga što ova zakonska norma nije prekršena, ostaje upitno da li je opština imala pravo da skрати rokove za podnošenje ponuda.

ZJN je predvideo neke situacije u kojima, u slučaju da postoje, naručilac ima pravo da skрати rok. Prema ZJN-u, skraćivanje rokova je dozvoljeno kada se aktivnost nabavke mora sprovesti u hitnim slučajevima, kada je nemoguće ispoštovati rokove predviđene članom 44. i 45. ZJN-a, ako se radi o pravima intelektualne ili industrijske svojine, kada se radi o situacijama u kojima se ugovor mora dodeliti određenom privrednom subjektu iz tehničkih ili umetničkih razloga i u slučajevima ekstremnih vanrednih situacija koje se nisu mogle predvideti⁴⁵. Opština Gnjilane je u tenderskom dosijeu pojasnila da ova aktivnost nabavke ima za cilj da spreči zarazne bolesti i eliminiše bakterije i mikroorganizme štetne po zdravlje

43 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/L-042 o javnim nabavkama u Republici Kosovo, član 62, tačka 2.2:

44 Pravila i Operativne smernice za javne nabavke, tačka 21.

45 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/L-042 o javnim nabavkama u Republici Kosovo, član 46, tačka 1.

stanovništva, a pojašnjeno je da opština ima za cilj da ova aktivnost bude redovna svake godine, u cilju stvaranja uslova za zdraviji život građana. Takođe, dokument „Izjava o potrebama i utvrđivanju raspoloživosti sredstava“ pokazuje da je ovakva aktivnost planirana. Iz ovoga se može zaključiti da opština nije imala pravo da skрати rokove za podnošenje ponuda i pored toga što je ovaj tender ponovo raspisan. Štaviše, kada se postupak raspiše ponovo nakon poništenja, to znači da se pokreće potpuno novi postupak, samo bez promene naziva nabavke. To znači da je za ovaj postupak trebalo ostaviti vremena za pripremu, kao što je to bio slučaj sa prvim tenderom.

Asfaltiranje puta u naselju Arbëria

Opština Gnjilane je pokrenula nekoliko postupaka koji su imali za cilj asfaltiranje različitih delova grada. Jedan od njih je bio i postupak asfaltiranja ulice u naselju Arbëria, koji je sproveden otvorenim postupkom, za koji je izdvojeno 198,127.00 evra, što znači da je ovo bio postupak srednje vrednosti. Sedam privrednih subjekata podnelo je svoju ponudu za ovaj ugovor, međutim ugovor je potpisan sa GPS-om Bejta Commerce Sh.A. & Murseli Sh.P.K. u vrednosti od 165,480.25 evra. Planirano je da radovi na asfaltiranju ove ulice budu završeni u roku od tri meseca, koliko traje ugovor.

TABELA 22. Privredni subjekti koji su podneli svoje ponude za ovaj tender i vrednosti njihovih ponuda

Br.	Privredni subjekti u konkurenciji	Vrednost ponude
1	Company Zuka Commerc Sh.P.K.	177,108.99 evra
2	GPS Bejta Commerce Sh.A. & Murseli Sh.P.K.	165,480.25 evra
3	K.N.P.Sh. Papenburg & Adrian Company Sh.P.K.	165,996.08 evra
4	Tali Sh.P.K.	203,354.54 evra
5	EI – Bau Sh.P.K.	197,934.54 evra
6	Pro & Co Group Sh.P.K.	189,095.18 evra
7	GPS SBP Construction Sh.P.K.	173,550.49 evra

Za ovaj tender je traženo ispunjavanje brojnih uslova koje je, prema rečima naručioca, ispunila grupa subjekata koji su proglašeni uspešnim. Tenderski dosije za ovu aktivnost nabavke navodi prilično veliki broj uslova koji moraju biti ispunjeni da bi PS bio odgovarajući i proglašen uspešnim ponuđačem. Ove uslove je ispunio GPS koji je proglašen uspešnim ponuđačem, međutim sve uslove je zapravo ispunio lider grupe, što je PS Bejta Commerce Sh.A., dok je drugi član PS-a dao svoj doprinos ovom savezu samo predstavljanjem dve mašine neophodne za izvođenje radova.

I pored toga što ZJN ne predviđa bilo kakvu podelu odgovornosti između subjekata koji čine grupu, POSJN daje mogućnost naručiocu da u tenderskom dosijeu navede tačno koliko jedan a koliko drugi subjekat mora ispuniti isti. Prema ZJN-u, svi članovi grupe su zajednički i individualno odgovorni naručiocu za sadržaj ponude grupe, a ako se odnosni ugovor dodeli grupi, oni su zajednički i individ-

ualno odgovorni naručiocu za izvršenje navedenog ugovora⁴⁶. To znači da je svrha stvaranja grupe privrednih subjekata da se međusobno podrže finansijskim sredstvima, radnicima i kapitalom, kako bi bili nagrađeni ugovorom, ali i kako bi taj ugovor realizovali na najbolji mogući način. U slučaju poput ovog, cilj formiranja grupe nije ostvaren, jer je finansijski promet, spisak realizovanih ugovora, stručni kadar i veliki deo zahteva kada je reč o mašineriji, postrojenjima i tehničkoj opremi, ispunio samo jedan član grupe.

ZJN, ali i POSJN ne sadrže nikakve posebne odredbe koje određuju koji procenat (%) projekta treba da realizuje vođa, a koliko drugi član grupe. Međutim, POSJN daje pravo naručiocima da odrede zahteve kada je reč o ispunjavanju predviđenih zadataka. Prema POSJN-u, kada je neophodno, naručioci mogu u tenderskom dosijeu i obaveštenju o dodeli ugovora da odrede kako grupe privrednih subjekata moraju ispuniti zahteve kada je reč o ekonomskoj i finansijskoj situaciji i tehničkim i profesionalnim veštinama⁴⁷. To znači da naručioci mogu odrediti minimalni procenat ispunjenosti zahteva od strane jednog člana grupe privrednih subjekata.

Naručilac mora iskoristiti ovu mogućnost predviđenu zakonom i osigurati da se privredni subjekti udružuju u grupe, kako bi izveli radove shodno potrebama opštine. Ako je samo jedan od članova grupe ispunio zahtev u vezi sa bankovnim prometom, izvršenim ugovorima, opremom i radnicima, to znači da će samo ovaj PS izvoditi radove na ovom tenderu, imajući u vidu da će se realizacija ugovora postići tom mašinerijom i tim radnicima koji su predstavljeni u ponudi. Ako ovaj PS ima ekonomske, finansijske, tehničke i profesionalne kapacitete da sam ispuni ugovor, onda se dovodi u pitanje svrha stvaranja grupe.

U takvim slučajevima postoji mogućnost kreiranja grupe privrednih subjekata u isključivoj nameri da, kada se izda preporuka za izvršeni ugovor, istu može koristiti i član koji nije dao doprinos u radu, kao prilika da dobije druge tendere u budućnosti. Naručilac ovo ne bi trebalo da dozvoli, imajući u vidu da postoji mogućnost da u budućnosti ugovor bude dodeljen subjektu koji da na uvid takvu preporuku, a što posledično može uticati na lošu realizaciju projekta. Ukoliko naručilac odluči da ne predvidi procentualnu (%) ispunjenost uslova iz tenderskog dosijea, onda kad god naručilac izda preporuku, treba precizno i jasno da definiše u toj preporuci procenat (%) u kojem je svaki član grupe izveo radove.

Kada je reč o ovom pitanju, RKJN je takođe izdao tumačenje koje kaže da naručilac može prihvatiti preporuke izdate u ime grupe srazmerno procentu (%) radova koje je izveo svaki član grupe. Privredni subjekat se može obratiti naručiocu koji je izdao preporuku da odredi procenat radova koje je izveo svaki član grupe. Naručilac je dužan da u preporuci navede tačan procenat radova koje je izveo svaki član grupe⁴⁸.

46 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/L-042 o javnim nabavkama u Republici Kosovo, član 71, tačka 3.

47 Pravila i operativne smernice za javne nabavke, tačka 274.

48 Regulatorna komisija za javne nabavke. Često postavljana pitanja, 26.

Opština Peć

Rasveta i postavljanje kocki na javnim površinama u Opštini Peć - II deo

Opština Peć je 2021. godine pokrenula postupak za uređenje nekolicine trgova i javne rasvete u pojedinim selima ove opštine. Međutim, ovaj postupak je otkazan avgusta 2021. i priveden je kraju tek marta 2022. godine. Ovaj postupak je podeljen na četiri partije, koje uključuju sela kao što su Goraždevac, Ložane, Lođa, Počešće i Vragovac, uključujući i javne površine oko GCPM-a i naselje Gimnazija. Za ove četiri partije, zainteresovani ponuđači mogu podneti svoje ponude za sve delove, međutim mogu dobiti samo jednu partiju. U slučaju da ponuđač ponudi najnižu cenu u više partija, biće mu dodeljena partija koja je najpovoljnija po naručioca.

Ukupna predviđena vrednost za ovu aktivnost nabavke iznosi 466,647.50 evra, sa trajanjem od 3 meseca. Za partiju 1 je od ovog iznosa izdvojeno 72,848.00 evra, za partiju 2 je izdvojeno 96,998.00 evra (40,000.00 evra od Ministarstva administracije lokalne uprave - MALU), za partiju 3 je izdvojeno 101,913.00 evra (40,000.00 evra od MALU), a 194,888.50 evra je izdvojeno za partiju 4 (60,771.78 evra od MALU).

PARTIJA 1 – Uređenje trga u selu Goraždevac i javne rasvete u selima Ložane, Lođa, Počešće i Vragovac - 1. deo

Opština Peć je 02. 08. 2021, otprilike mesec dana nakon objavljivanja obaveštenja o dodeli ugovora, otkazala partiju 1 ove aktivnosti nabavke. Opština je u obaveštenju o otkazivanju istakla da je ova aktivnost otkazana po nalogu TRN-a koji traži poništenje dodele ugovora i koji je u skladu sa članom 108/A stav 10.2 ZJN-a. Međutim, prema odnosnom članu, naručilac, nakon prihvatanja zahteva za razmatranje, treba da ga usvoji kao osnovan i da delimično ili u potpunosti ukine usvojenu odluku⁴⁹. Dakle, ovaj član govori samo o nadležnosti naručioca da poništi odluku, dok je opština u obaveštenju o poništenju obrazložila da je TRN doneo odluku i naredio otkazivanje ove aktivnosti, što znači da pravni osnov predočen u obaveštenju o otkazivanju nije ni u kakvoj povezanosti sa odlukom TRN-a. Nadležnost TRN-a u takvoj situaciji uređena je tačkom 14. člana 108/A, koja omogućava da protiv odbijanja koje je odobrio naručilac, zainteresovana strana ima mogućnost da izjavi žalbu TRN-u. Štaviše, takav postupak se ne može naći na elektronskoj platformi žalbi TRN-a, što znači da TRN nije doneo odluku o ovom postupku.

⁴⁹ Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/L-042 o javnim nabavkama u Republici Kosovo, član 108/A, tačka 10.2.

U istom dokumentu, u odeljku za dodatne informacije, opština navodi da je razlog za otkazivanje ovog obaveštenja o dodeli to što je PS napravio neke greške u predmeru i predračunu, sa time da vrednost greške premašuje 2%. Ovo su aritmetičke greške u tenderu koje će naručilac ispraviti ako je ispravljeni iznos manji od +/- 2%. Dok, ako iznos koji treba korigovati prelazi +/- 2%, onda je naručilac dužan da privrednog subjekta eliminiše⁵⁰. U ovom slučaju, Opština Peć je trebalo da, proglasi grupu neodgovarajućom i da je eliminiše iz trke nakon otvaranja ponuda i njihove procene pri konkursnoj komisiji. Dakle, nije ga trebalo proglasiti uspešnim ponuđačem i kasnije u potpunosti otkazati partiju.

TABELA 23. Ponude privrednih subjekata za partiju 1

Br.	Privredni subjekti	Cene ponuda
1	GPS BK - Construction Sh.P.K. & Ilir Lajçi B.I.	70,484.00
2	GPS Engineering Group Sh.P.K. & Ridvan Elezi B.I.	84,135.00
3	BM Group Sh.P.K.	87,131.00
4	Sky Line Co Sh.P.K.	73,046.50
5	Mondi Sh.P.K.	69,707.00
6	GPS N.P.Sh El-Ing & Asfalti Sh.P.K.	53,034.00

Kao što se može videti iz tabele, najjeftinija ponuda je bila ponuda GPS-a N.P.Sh El-Ing & Asfalti Sh.P.K. međutim ista je proglašena neodgovarajućom, jer je prema obaveštenju o odluci naručioca, ovaj GPS u svojoj ponudi precizirao samo dva inženjera, dok su tenderskim dosijeom tražena tri inženjera.

Kao i u ovoj situaciji, gde je konkursna komisija našla da se ugovor ne može dodeliti GPS-u sa najjeftinijom ponudom, imajući u vidu da je neodgovarajuća, isto bi trebalo da postupi i sa GPS-om koji je proglašen za uspešnog ponuđača. Međutim, opština ne bi imala druge mogućnosti do da poništi ovu partiju jer je za nju izdvojeno 72,848.00 evra, dok su ostale ponude bile veće od predviđene vrednosti. Dakle, opština bi u ovoj situaciji morala da se pozove na član 44 POSJN-a koji dozvoljava otkazivanje tendera nakon otvaranja ponuda, ako sve ponude odgovarajućih subjekata prelaze budžet naručioca⁵¹ i da nijednog od dotičnih subjekata ne proglasi uspešnim ponuđačem.

Za ovu partiju je sproveden nov postupak, ponovni tender pod brojem nabavke 635-21-5160-5-2-1. Predviđena vrednost ovog tendera bila je ista, odnosno 72,848.00 evra, u trajanju od 3 meseca. Sa istim zahtevima u tenderskom dosijeu, ugovor za ovu partiju je dobio GPS N.P.Sh. El-Ing & Asfalti Sh.P.K., sa ponudom u vrednosti od 67,997.00 evra.

⁵⁰ Pravila i operativne smernice za javne nabavke, član 41, tačka 8.

⁵¹ Pravila i operativne smernice za javne nabavke, član 44, tačka 6.

TABELA 24. Prvi predmer i predračun sa cenama koje je ponudio GPS N.P.Sh. El-Ing & Asfalti Sh.P.K.

Partija 1 - REKAPITULACIJA		
1	Uređivanje javnih površina u selu goraždevac	26,175.00
2	Uređivanje javnih površina u selu ložane i ogradnih zidova grobalja u selima vragovac i počešće	7,718.00
3	Izgradnja javne rasvete u selima počešće, babiće, milanovac i vragovac	19,141.00
UKUPNO 1+2+3		53,034.00

Izvor: Ponuda privrednog subjekta

TABELA 25. Drugi predmer i predračun sa cenama koje je ponudio GPS N.P.Sh. El-Ing & Asfalti Sh.P.K.

PARTIJA 1– REKAPITULACIJA		
1	Uređivanje javnih površina u selu goraždevac	26,175.0
2	Uređivanje javnih površina u selu ložane i ogradnih zidova grobalja u selima vragovac i počešće	22,396.0
3	Izgradnja javne rasvete u selima počešće, babiće, milanovac i vragovac	19,426.0
UKUPNO 1+ 2+ 3		67,997.0

Izvor: Ponuda privrednog subjekta

I pored toga što su radovi koji se izvode potpuno isti, u drugoj kategoriji vidimo veoma veliku razliku između cena koje su predviđene u prvom i drugom predmeru i predračunu. Za uređenje javnih površina u selu Ložane i ogradnih zidova grobalja u selima Vragovac i Počešće, prva ponuda predviđa da se potroši 7,718.00 evra, dok je u drugoj ponudi za ove radove predviđena cena od 22,396.00 evra ili 14,678.00 evra više.

Međutim, kada je reč o ove dve ponude problem nije u povećanju cena, već u problemima koje je sadržao predmer i predračun ponuđen u prvom slučaju, što konkursna komisija nije evidentirala kao činjenicu koja ovog GPS-a čini neodgovarajućim. U prvom predmeru i predračunu, privredni subjekat nije u obračun ukupnog iznosa u drugoj stavci uključio troškove za ogradni zid, za šta je planirao da potroši 16,088.00 evra.

TABELA 26. Troškovi podizanja ogradnog zida koji GPS nije uključio u obračun ukupnih rashoda

Ogradni zidovi grobalja u selima Vragovac i Počešće 200 m ²				16.088.0 EUR
RADOVİ NA PODIZANJU OGRADNIH ZIDOVA				
4.1 Zemljani radovi				
Iskopavanje zemljišta III- IV kategorije za trakaste temelje i odnošenje iskopanog zemljišta do deponije.	m ³	54	5.0 evra	270.00 evra
Nabavka i polaganje šljunka ispod temelja debljine 10.000 cm nakon zbijanja.	m ³	6	8.0 evra	48.00 evra
4.2 Radovi na temelju				
Nabavka transportnog materijala i betoniranje temelja dimenzija: 0.5*0.5*200.0m ³	m ³	50	50.0 evra	2.500.00 evra
Nabavka materijala, transport i poprečna armatura greda temelja uzdužnom armaturom ø12	kg	1750	0.5 evra	875.00 evra
Oklopna armatura: ø8/20cm ³	kg	750	0.6 evra	450.00 evra

Izvor: Ponuda privrednog subjekta

Druga stavka prve ponude je navodila ukupnu vrednost od 7,718.00 evra, kao što se može videti u tabeli 8 gore, međutim ista bi trebalo da dostigne vrednost od 23,806.00 evra, uključujući i troškove podizanja ogradnog zida.

TABELA 27. Cene po poziciji i ukupan iznos za stavku 2, ne uključujući ogradne zidove

REKAPITULACIJA - 2		
1	Snimci i pripremni radovi na terenu	170.00 evra
2	Čišćenje terena i zemljani radovi	288.00 evra
3	Prostorna konstrukcija	4.430.00 evra
4	Radovi na fontani i podešavanje brušenja	750.00 evra
5	Zelenilo i kutak za igru	2.080.00 evra
Ukupno 1+2+3+4+5:		7.718.00 evra

Izvor: Ponuda privrednog subjekta

Kao što se vidi iz ove tabele, zid nije postavljen, kako ga je naslovio GPS u rekapitulaciji 2, niti u vrednosti od 16,088.00 evra. Ako bi se dodala ovakva vrednost, onda bi kategorija dva navodila ukupan iznos od 23,806.00 evra. Posledično, vrednost koju je GPS ponudio (tabela 8) sa 53,034.00 evra bila je netačna jer je trebalo da iznosi 69,122.00 evra. To znači da je druga ponuda (tabela 9) jeftinija od prve za 1,125 evra. Druga ponuda evidentira ogradni zid i troškove istog, sa time da je u drugoj ponudi ova usluga koštala GPS-a 14,678.00 evra.

TABELA 28. Cene po poziciji i ukupan iznos za stavku 2, uključujući ogradne zidove

REKAPITULIMI – 2		
1	Snimci i pripremni radovi na terenu	170.00 evra
2	Čišćenje terena i zemljani radovi	288.00 evra
3	Prostorna konstrukcija	4.430.00 evra
4	Radovi na fontani i podešavanje brušenja	750.00 evra
5	Zelenilo i kutak za igru i ogradni zid	16.758.00 evra
Ukupno 1+2+3+4+5:		22.396.00 evra

Izvor: Ponuda privrednog subjekta

Uprkos činjenici da je ogradni zid predviđen u kategoriji 4, troškovi za ove radove su spojeni sa onima iz kategorije 5. Zelenilo i kutak za igru su u obe ponude iznosili 2,080.00 evra, dok je zajedno sa izdacima za zid za kategoriju 5 obračunato da se utroši 16,758.00 evra. Ova situacija je izbegnuta u drugom slučaju, gde je GPS takođe nagrađen ugovorom. Međutim, ovaj predmer i predračun sadrži druga pitanja koja bi konkursna komisija trebalo da zabeleži i za koje je opština trebalo da traži pojašnjenja⁵² od GPS-a kako bi se razjasnila situacija.

Problemi sa predmerom i predračunom su počeli već kada ih je opština izradila (tabela 13). U predmeru i predračunu za ovaj tender, opština je na veoma uopšten način podelila samo tri pozicije prema mestima na kojima će se izvoditi radovi. Međutim, nije precizirala koje radove treba izvesti. Opština je mogla tačno da predstavi radove koje treba izvesti, s obzirom da su jasne njene potrebe za uređivanjem ovih prostora. Dakle, u ovom slučaju opština bi trebalo da proširi pozicije i da precizira šta tačno treba uraditi, a ne da prepusti ova diskreciji PS-a, jer je upravo to izazvalo velike zabune. Ovo je ostavilo prostora PS-u da dodaju radove koji nisu neophodni, i da iste radove stave na više pozicija, što je uticalo na dodeljivanje neuobičajeno niskih cena.

⁵² Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/L-042 o javnim nabavkama u Republici Kosovo, član 59, tačka 2:

TABELA 29. Predmer i predračun koji je sastavila opština

PARTIJA 1– REKAPITULACIJA	
1	Uređenje javnih površina u selu Goraždevac
2	Uređenje javnih površina u selu Ložane i ogradnih zidova grobalja u selima Vragovac i Počešće
3	Izgradnja javne rasvete u selima: Počešće, Babiće, Milanovac i Vragovac
Ukupno 1+2+3+4+5	

Izvor: Predmer i predračun koji je sastavio naručilac

GPS je za nivelaciju i zbijanje pod-osnove trupa šetališta i zelenih delova do dostizanja zbijenosti od 30-35 MPa odredio cenu od 0.1 cent po kvadratnom metru. Kada je reč o ostalim ponuđačima, tri su ponudila veću cenu. Od njih je dvoje ponudilo cenu od 1.00 evra, dok je drugi subjekat ponudio cenu od 0.50 centi, što znači da je cena od 0.1 centa znatno niža. Ne samo u poređenju sa drugim ponudama, već i praktično ne postoji mogućnost da se sa ovim iznosom izvedu ovakvi radovi.

TABELA 30. Pozicioni i paraqitur me çmimin 0.1 cent

Nivelacija i zbijanje pod-osnove trupa šetališta i zelenih površina do dostizanja zbijenosti od 30-35 MPa	m2	320	0.1 evra	32.0 evra
---	----	-----	----------	-----------

Izvor: Ponuda privrednog subjekta

U ovoj situaciji, kada se čini da tender ili pozicija ima neuobičajeno nisku cenu, naručilac mora u pisanoj formi da zatraži od PS-a izjavu koja sadrži sva potrebna pojašnjenja o niskoj ceni i da to učini koristeći standardni obrazac koji je RKJN odobrio „Standardni dopis u vezi sa neuobičajeno niskim ponudama“⁵³. Činjenica da u ovom slučaju opština nije preduzela ovu radnju, ukazuje na to da ponuda nije pažljivo procenjena, ali i da nisu preduzeti potrebni koraci kako to zahteva ZJN.

U okviru ovog predmera i predračuna za iste radove su ponuđene različite cene. U prvoj kategoriji, uređenje javnih površina u selu Goraždevac, za sadnju sadnica, ograničavanje sadnica drvenim lajsnama, zalivanje i održavanje sve dok se sadnice ne uhvate, ponuđena je cena od 30.00 evra za komad. Sa druge strane, za uređenje javnih površina u selu Ložane je za iste radove ponuđena cena od 25.00 evra. Takođe, za nabavku, transport i postavljanje korpe za smeće u selu Goraževac, ponuđena je cena po komadu od 45.00 evra. Međutim, za istu poziciju u selu Ložane ponuđena je cena od 40.00 evra. Za izradu, transport, montažu klupa u selu Goraždevac ponuđena je cena od 200 evra po komadu, dok je za iste klupe u selu Ložane ponuđena cena od 250 evra po komadu. Opština takođe treba da vodi računa o ovom pitanju i da se pobrine da ima potrebne informacije o tome zašto je nastupila takva situacija. Međutim, pošto je reč o potpuno istim radovima, cene ne bi trebalo da variraju od mesta do mesta.

⁵³ Pravila za neuobičajeno niske ponude, član 4, tačka 2.

Do nastanka ovakvih situacija dolazi jer naručioci ostavljaju mnogo prostora koje privredni subjekti iskorišćavaju. Naime, da je naručilac od samog početka izradio precizan predmet i predračun, onda bi to olakšalo rad konkursne komisije, dok PS-i ne bi bili u prilici da preuzmu takve korake i da manipuliraju cenama na različitim pozicijama. Takođe, da je naručilac bio pažljiviji u proceni ponuda, takve manipulacije bi se izbegle.

PARTIJA 2 - Uređenje trga u selu Goraždevac, i javne rasvete u selima Ložane, Loda, Počešće i Vragovac - 2. deo

Kao i partija 1, partija 2 je takođe bila namenjena za izvođenje istih radova u istim selima. Za razliku od partije 1, opština je u partiji 2 precizno utvrdila svoje potrebe i šta je u interesu ove opštine da se u ovim prostorima uredi. Međutim, nije podelila mesta kao ni usluge koje treba obaviti u svakom konkretnom selu.

Za partiju 2 je izdvojeno 96,998.00 evra, dok je deset PS-a podnelo ponude sa različitim vrednostima. Ugovor je zaključen sa PS Mondy Sh.P.K. koji je podneo ponudu u iznosu od 72,053.60 evra.

TABELA 31. Ponuđači za partiju 2

Br.	Privredni subjekti u konkurenciji	Vrednost ponude
1	MONDI Sh.P.K.	72,053.60 evra
2	GPS Termomontimi Sh.P.K. & Dino Sh.P.K.	78,895.00 evra
3	BM Group Sh.P.K.	85,774.00 evra
4	N.N 100% Design Sh.P.K.	73,785.00 evra
5	GPS Engineering Group Sh.P.K. & Ridvan Elezi B.I.	86,644.50 evra
6	GPS N.M.I.Q. Montkomerice Sh.P.K. & Euroasphalt Sh.P.K.	92,780.00 evra
7	Sky Line Co Sh.P.K.	61,999.99 evra
8	GPS N.P.Sh. El-Ing & Asfalti Sh.P.K.	73,698.00 evra
9	Multi Business Group Sh.P.K.	88,927.28 evra
10	GPS BK - Construction Sh.P.K. & Ilir Lajci B.I.	87,822.00 evra

Privredni subjekat Sky Line Co Sh.P.K. podneo je jeftiniju ponudu, ali je isti isključen iz ove aktivnosti nabavke jer nije ispunio uslove vezane za osoblje i bankarski promet. Međutim, čak i uspešan ponudač nije popunjavao uslove kada je reč o osoblju. Dakle, iz istog razloga, jedan je proglašen neodgovarajućim dok je drugi dobio ugovor.

Konkretno, opština je zahtevala od PS-a da dostavi spisak osoblja sa najmanje 15 zaposlenih koji će biti angažovani na realizaciji ugovora, a za iste je trebalo predložiti predugovore na ime ovog projekta ili listu koja je podneta PUK-u a koja potvrđuje uplatu doprinosa u poslednjih šest meseci. Ako je rok za dostavljanje ponuda bio 28. 06. 2021, onda se podrazumeva da se lista PUK-u mora dostaviti za 2021. godinu, od januara do juna. PS je u svojoj ponudi dostavio spisak PUK-u za 2020. godinu i to za samo 12 radnika. Par drugih radnika dodato je na spisak, ali oni ne figuriraju na spisku dostavljenom PUK-u niti je za njih dat na uvid bilo kakav ugovor koji svedoči da ti radnici rade u ovoj kompaniji ili su angažovani na ovom projektu.

Drugi zahtev u tenderskom dosijeu navodio je da PS mora da angažuje tri inženjera kao više stručno osoblje. Jedan treba da bude određen za menadžera projekta, a isti treba da bude građevinski inženjer. Za ovog inženjera zahtev navodi da treba da postoji ugovor ili predugovor u ime projekta, ali ugovor ili predugovor nije dostavljen, već je podnet samo sporazum o njegovom angažmanu kao menadžera projekta. Jedan od tri inženjera mora biti inženjer elektronike koji će biti postavljen za šefa gradilišta. Ista osoba je imenovana za šefa gradilišta, ali zahtev nije u potpunosti ispunjen jer nije dostavljen ugovor ili predugovor za ovaj projekat.

Sa druge strane, PS uopšte nije angažovao trećeg inženjera, te posledično nije podneo nikakvu dokumentaciju u vezi sa istim. Dakle, zatraženo je angažovanje tri inženjera, ali su zapravo angažovana samo dva.

Baš kao i PS Sky Line Co Sh.P.K., ponudu PS Mondy Sh.P.K. treba smatrati neodgovarajućom i eliminirati je. Opština je u ovom slučaju postupila nezakonito, nije pravilno procenila ponude i nije tretirala sve ponude jednako, te je neke od njih favorizovala. Štaviše, u predmeru i predračunu koji je opština podnela za poziciju 4, a koja predviđa kupovinu, transport i postavljanje LED svetiljki, na kraju teksta se traži da ponudač za ove svetiljke priloži katalog svetiljki, ISO sertifikat proizvođača.

TABELA 32. Pozicija 4 predmera i predračuna za partiju 1 i 2

Pozicija	Partija 1	Partija 2
Kupovina, prevoz i ugradnja LED svetiljki	70.00 evra	18.00 evra

Izvor: Ponuda privrednog subjekta

Ovi dokumenti, osim što nisu dostavljeni, nisu čak ni evidentirani od strane konkursne komisije kao nedostatak u ponudi privrednog subjekta kome je dodeljen ugovor. Takođe, ove dve partije treba podeliti na različite teme, jer se radovi ne izvode na istim mestima. U partiji 1, prema predmerima i predračunima, radovi su izvedeni u selima Goraždevac, Ložane, Vragovac i Počešće, dok su u partiji 2 radovi izvedeni u selu Lođa. Treba izvršiti ovakvu podelu kako se ne bi stvorila zabuna među privrednim subjektima. Dva predmera i predračuna uspešnih ponuđača za partije 1 i 2 imaju iste opise pozicija, ali se njihove međusobne cene u velikoj meri razlikuju. Prema predmeru i predračunu za partiju 1, „kupovina

, transport i ugradnja LED svetiljki“ kao što je prikazano u tabeli 16, je opštinu koštala 70.00 evra po komadu, dok je ista svetiljka u partiji 2 koštala 18.00 evra, odnosno 52 evra jeftinije.

Dakle, jedina razlika između ove dve svetiljke leži u tome što je svetiljka u partiji 1 bila 63-50 W, dok je ona u partiji 2 bila od 63-80 W. Isto i sa nabavkom i postavljanjem betonskih stubova dužine 10 metara, na istom tenderu, u partiji 1 su oni koštali 70.00 evra, dok su u partiji 2 koštali 150.00 evra, odnosno 80.00 evra skuplje. U ovom slučaju, opština treba da obrati više pažnje na cene pozicija, s obzirom da se radi o sličnim poslovima i istoj aktivnosti nabavke.

Kupovina motokultivatora

Opština Peć je maja 2022. godine raspisala tender za kupovinu motokultivatora procenjene vrednosti ugovora od 157,500.00 evra. Ovaj tender je imao za cilj kupovinu 150 motokultivatora i realizovan je u partnerstvu sa poljoprivrednicima, gde bi opština finansirala 60% iznosa, dok bi ostatak pokrili poljoprivrednici.

U ovoj aktivnosti nabavke je učestvovalo pet (5) privrednih subjekata, pošto je proces okarakterisan brojnim žalbama koje su nastale kao rezultat grešaka u definisanju kriterijuma u tenderskom dosijeu.

TABELA 33. Privredni subjekti koji su učestvovali u ovoj aktivnosti javne nabavke

Br.	Naziv privrednog subjekta	Ukupan iznos ponude
1.	N.P.T Haxhijaha Sh.P.K.	126,600.00 evra
2.	Komtel Project Engineering Sh.P.K.	157,200.00 evra
3.	N.P.T Bajra	157,200.00 evra
4.	Agri Bau Sh.P.K	84,000.00 evra
5.	Ana Co Sh.P.K	116,550.00 evra

Opština Peć je prvobitno promenila predmer i predračun tako što je uklonila reči „evropski proizvodi...“, kako bi omogućila učešće i drugim proizvođačima koji imaju sertifikate tražene standardima EU. Ova promena je bila važna jer je ugovor kasnije dodeljen privrednom subjektu koji je ponudio proizvode proizvedene van Evrope (u Kini).

Nakon žalbi privrednih subjekata, opština je ponovo izmenila predmer i predračun tendera, dodajući reč „ili ekvivalent“ tehničkim specifikacijama, gde iako naziv proizvođača nije naveden, privredni subjekti tvrde da je traženi standard (snaga: minimum 7.1 - maksimalni 8.0 HP, 252 cm³), bio jedinstven samo za proizvođača STIHL (MH700).

Opština je za ugovor preporučila privrednog subjekta, Agri Bau Sh.P.K., koji je ponudio 84,000.00 evra, što je 46% manje od procenjene vrednosti ugovora. Ostala četiri privredna subjekta koja su učestvovala na ovom tenderu su eliminisana na osnovu toga što nisu ispunjavala kriterijume koje je postavila opština. Međutim, ni Agri Bau Sh.P.K., sa kojim je opština potpisala ugovor 9. decembra 2022. godine, nije ispunio uslove tendera.

Tenderski dosije je tražio da ponuđači daju na uvid sertifikate ITAF 16949:2016 i ISO 5001:2018. Agri Bau Sh.P.K. je dostavio četiri ISO sertifikata, ali nijedan od njih nije bio tražen u ovoj aktivnosti nabavke. Takođe, ovaj privredni subjekat nije dostavio dokaze za određeni broj kriterijuma definisanih u tehničkim specifikacijama. U predstavljenom katalogu ponude Agri Bau Sh.P.K., podaci za neke tehničke kriterijume kao što su: motokultivatori imaju dva točka, pneumatske točkove, sklopivi volan, centralno podešavanje volana do 180 stepeni itd. uopšte ne figuriraju.

Upravo iz tog razloga, opština je eliminisala ostala četiri privredna subjekta, rekavši da katalogi brošura proizvoda ovih privrednih subjekata ne ispunjavaju tehničke zahteve tenderskog dosijea.

„Privredni subjekat mora predočiti naručiocu kataloge/brošure za ponuđene proizvode, označavajući ponuđeni proizvod, zajedno sa opisom karakteristika proizvoda traženih tehničkim specifikacijama“.

U ovom slučaju, Opština Peć je koristila dvostruki standard eliminišući četiri privredna subjekta na osnovu kataloga koje su predočili, dok je dodelila ugovor kompaniji Agri Bau Sh.P.K., koja nije dala opise u katalogu za određeni broj karakteristika proizvoda, kao što je to traženo u tenderskom dosijeu. Na osnovu analize ponuda, najmanje dva privredna subjekta (Komtel Project Engineering Sh.P.K i Haxhijaha Sh.P.K) su predstavili brošure u kojima su opisane vrste i karakteristike proizvoda koji su ponudili i iste je opština trebalo da prihvati.

Prihvatanje ove dve ponude bi proizvelo novu situaciju, gde bi cena koju je ponudio uspešan ponuđač bila neuobičajeno niska (cena koju nudi Agri Bau Sh.PK bila bi 31% niža od prosečne ponuđene cene i 33% niža od druge najniže ponuđene cene⁵⁴). U ovoj situaciji, opština bi morala da traži dodatna objašnjenja u vezi sa neuobičajeno niskom cenom i ukoliko obrazloženje ne bi opravdalo ponuđenu cenu, opština bi morala da eliminiše ovog ponuđača u celosti.

Takođe, tenderski dosije, konkretno III deo ugovora „posebni uslovi“, precizira da će isporuka robe od strane dobavljača biti obavljena u roku od 5 dana od prijema „kupovnog naloga“, ali se u izjavi o isporuci Agri Bau Sh. P.K., nigde ne pominje rok od 5 dana. Samo stoji da će „artikli u cenovniku biti isporučeni u roku od najviše 120 dana od dana potpisivanja ugovora i kupovnog naloga“.

Izjava o isporuci je u suprotnosti sa uslovima tenderskog dosijea, jer nudi maksimalan rok isporuke od 120 dana, što nije u skladu sa rokom od 5 dana predviđenim posebnim uslovima ugovora.

⁵⁴ Regulatorna komisija za javne nabavke. Uredba B57 o neuobičajeno niskim cenama.

Izgradnja javnih površina oko GCPM-a

Opština Peć je zaključila ugovor sa ciljem izgradnje javnih površina oko GCPM-a, tačnije radovi koji će se izvoditi odnose se na snimanje i pripreme radove na terenu, čišćenje terena i zemljane radove, prostorne konstrukcije, zelenilo i elektro radove. Za ovaj ugovor su svoju ponudu dostavila tri privredna subjekta, dok je ugovor dobio GPS VB Tofaj & PE-VLA-KU Sh.P.K., ponudom u iznosu od 95,365.00 evra.

■ TABELA 34. Ponude privrednih subjekata za ovaj ugovor

Br.	Privredni subjekat	Ponuda
1	GPS VB. Tofaj & PE-VLA-KU Sh.P.K.	95,365.00 evra
2	Mondi Sh.P.K.	89,562.50 evra
3	GPS BK - Construction Sh.P.K. & Ilir Lajçi B.I.	92,772.00 evra

Drugi subjekat, GPS BK-Construction Sh.P.K. & Ilir Lajçi B.I. je podneo ponudu po nižoj ceni, ali nije proglašen uspešnim ponuđačem, imajući u vidu da je opština upravo ovog ponuđača proglasila uspešnim za partiju 1, koju je kasnije otkazala. Dakle, za ovu partiju, opština u obaveštenju o odluci ne navodi da je ovaj GPS imao bilo kakvih drugih problema u vezi sa zahtevima sadržanim u tenderskom dosijeu, ali ga ne proglašava uspešnim, imajući u vidu da tenderski dosije navodi da jedan PS ima pravo da dobije ugovor samo za jednu partiju.

Preduzimanje pogrešnih radnji od strane opštine izazvalo je lančane probleme, nanevši štetu ponuđačima i eliminišući istog nepravično iz konkurencije. Prema tenderskom dosijeu, partije traju 90 dana, dok je u ugovoru zaključenom između ugovornih strana, u posebnim uslovima ugovora, naglašeno da se završetak svih radova očekuje u roku od 60 radnih dana. Sve dok posebni uslovi preovlađuju u odnosu na opšte, kao rok za završetak radova treba uzeti 60 dana. Takođe, u ovom delu ugovora stoji da će radovi početi pet dana nakon potpisivanja ugovora, što znači da ukoliko je ugovor potpisan 15. 07. 2021. godine, radovi su morali da počnu 20. 07. 2021. Shodno tome, radovi bi trebalo da budu završeni oko septembra ili oktobra 2021. godine.

Na osnovu dokumenata koje je opština Peć stavila na raspolaganje za ovaj tender⁵⁵ vidimo da je menadžer ugovora potpisao dokument kojim najavljuje završetak radova po osnovu ovog ugovora i to 12. 08. 2022. U drugom dokumentu koji nosi isti datum, odnosno 12. 08. 2022, menadžer ugovora u vezi sa opravdanošću prekoračenja plana dinamike, pojašnjava da je plan dinamike prekoračen zbog preopterećenosti motornog saobraćaja i isti je naveo da zbog toga opravdava takav postupak.

55 Dokumenta obezbeđena zahtevom za pristup javnim dokumentima, od dana 26.08.2022.

Međutim, između vremena kada je planiran završetak radova na ovom tenderu i datuma kada je dato takvo opravdanje, i kada je objavljeno da su radovi završeni, prošlo je više od deset meseci, skoro godinu dana. To znači da posao koji je trebalo da bude završen u roku od 60 radnih dana nije završen za skoro godinu dana. Štaviše, na osnovu dokumenata koje je opština stavila na raspolaganje, vidimo da ovakvih obaveštenja o kašnjenju u izvršenju ugovora nije bilo. Ovo pokazuje da menadžer ugovora nije tačno izvestio šta se zapravo dešava sa realizacijom ugovora.

U ugovoru zaključenom između PS-a i opštine veoma su jasno definisane povrede ugovora i raskid ugovora. Član 36. ugovora navodi da stranka krši ugovor svaki put kada ne izmiri svoje obaveze koje proizilaze iz ugovora, a kao rezultat toga, član 36.2, tačka b, navodi da u slučaju da dođe do takvih povreda, oštećena stranka može raskinuti ugovor. U ovom slučaju je oštećena institucija, imajući u vidu da projekat nije uspeo da bude završen u predviđenom roku, pri čemu svako kašnjenje utiče na građane ove opštine, posebno u ovom slučaju kada se radi o prostorijama GCPM-a koje su poprilično posećene.

Naručioci moraju koristiti takve odredbe, i u nekim slučajevima raskinuti ugovore, kako bi disciplinovali privredne subjekte. Međutim, da bi došao do ove tačke, menadžer ugovora mora obavljati svoj posao odgovorno i kad god naiđe na nerazumna kašnjenja, preporučiti Kancelariji za nabavke prekid ugovora ili preduzimanje drugih mera predviđenih ZJN-om i podzakonskim aktima. Pošto je obaveštenje o potvrdi završetka radova dostavljeno 12. 08. 2022. godine, iz ovoga izvodimo zaključak da je subjekat izvršio primopredaju poslednjeg ugovora opštini dana 15. 08. 2022. godine, u iznosu od 43,888.50 evra, dok je nalog za plaćanje ovih usluga načinjen 06. 09. 2022. Istovremeno, ova faktura je jedina faktura kojoj je opština dozvolila pristup, pa nije jasno da li je takav ugovor u potpunosti ispunjen, ili je potrošeno samo plaćenih 43,888.50 evra od ugovorene vrednosti od 95,365.00 evra.

Ono što je bilo najteže po naručioca je to što u fakturi nije tačno navedeno koji su proizvodi kupljeni, koji su radovi obavljani i u kojoj količini. Međutim, umesto pojašnjenja nabavki i radova, privredni subjekat u opisu fakture koristi naziv ugovora, i upisuje potrošenu novčanu vrednost koja ne precizira šta je kupljeno i šta je urađeno.

TABELA 35. Faktura PS-a

Br.	Opis	Jedinica	Količina	Ukupan iznos ugovora	Uključena vrednost i PDV
1	Rasveta i postavljanje kocki na javnim površinama u Opštini Peć – II deo Partija 3- Izgradnja javnih površina oko GCPM-a	Procenat	88.00%	95,365.00€	43,888.50€

Gorenavedena faktura je nejasna, sem što je opština dužna da plati ovaj iznos. Takva praksa se mora zaustaviti imajući u vidu da naručilac mora tačno da zna da li su ti proizvodi kupljeni ili radovi izvedeni i da li imaju istu cenu kao i u predmeru i predračunu. Ovakva tolerancija daje prostora PS-ima da manipulišu cenama i količinama proizvoda ili izvedenih radova.

Predmer i predračun prvobitno predviđa električne radove, time što u poziciji 5.7 zahteva nabavku i montažu svetiljki, a ista pozicija navodi da za ove svetiljke ponuđač mora da priloži katalog svetiljki uz svoju ponudu, podvlačeći tip koji je ponuđen i ISO standard proizvođača. Uprkos činjenici da takav zahtev nije tražen u tenderskom dosijeu, ovaj zahtev nije manje obavezan u predmeru i predračunu. Stoga, naručilac mora pažljivo da proceni svaki tenderski dokument i da odluči da li takav zahtev da oceni zajedno sa drugim zahtevima ili da ga u potpunosti eliminiše, jer se mora otkloniti svaka mogućnost koja bi mogla da dovede do stvaranja dvostrukih standarda u proceni ponuda subjekata.

Horizontalna i vertikalna signalizacija u Opštini Peć

Opština Peć je aprila 2022. godine raspisala tender za horizontalnu i vertikalnu signalizaciju puteva, predviđene vrednosti ugovora od 74,000.00 evra u trajanju od 24 meseca. Tender je imao za cilj i planirao je nabavku i realizaciju isprekidanih linija, punih linija na sredini kolovoza, pešačkog prelaza, postavljanje raznih strelica koje pokazuju pravac i postavljanje horizontalnih barijera na kolovozu.

U ovoj aktivnosti nabavke učestvovalo je sedam privrednih subjekata, dok je ugovor dodeljen kompaniji ER – Lis Sh.P.K., kao odgovarajućoj ponudi sa najnižom cenom.

TABELA 36. Privredni subjekti koji su učestvovali u ovoj aktivnosti javne nabavke

Br.	Naziv privrednog subjekta	Ukupna vrednost ponude
1.	Lindi Markings Sh.P.K.	52,490.00 evra
2.	Er – Lis Sh.P.K.	41,515.00 evra
3.	N.Sh. Liriu	73,800.00 evra
4.	RSM Company Sh.P.K.	63,750.00 evra
5.	Limit L & B Sh.P.K.	51,000.00 evra
6.	Sinjalizimi Sh.P.K	49,895.00 evra
7.	I.T.K Sh.P.K	52,945.00 evra

Međutim, čak ni privredni subjekat koga je konkursna komisija preporučila za ugovor nije ispunio zahteve tenderskog dosijea i opština Peć je napravila neke greške tokom procene ponuda.

Prvobitno, privredni subjekat kome je dodeljen ugovor nije podneo dokaze o saobraćajnoj dozvoli ili jedinstvenoj carinskoj ispravi, fakture za kupovinu ili uzimanje u zakup, koje bi potvrdile vlasništvo nad opremom traženom u tenderskom dosijeu. Takođe, u ponudi Er Lis Sh.P.K-a ne figurira nijedan katalog koji se odnosi na vertikalnu signalizaciju, već je predstavljena samo izjava o tehničkoj specifikaciji.

Predstavljen ugovor o korišćenju mašina za ovu aktivnost nabavke, zaključen između uspešnog ponuđača i kompanije VE More Sh.P.K., ne sadrži datum, i ne zna se ni kada je počeo niti kada će se završiti. U ovoj situaciji, konkursna komisija je dužna, prema članu 39 POSJN-a, da zatraži dodatna pojašnjenja za ove dokumente koji nisu uključeni u ponudu uspešnog ponuđača. Sem toga, konkursna

komisija nije primetila da je ponuda privrednog subjekta koji je preporučen za dodelu ugovora bila neuobičajeno niska⁵⁶, u kom slučaju su ispunjeni uslovi i opština bi morala da traži dodatna objašnjenja kako se došlo do ovih cena.

Opština Peć je prekršila ZJN i u slučaju odbacivanja zahteva za razmatranje Lindi Markings Sh.P.K., koju je ocenila neblagovremenom. Opština je objavila - Obaveštenje o odluci naručioca od 20. 05. 2022. godine, dok je žalbeni privredni subjekat podneo zahtev za ponovno razmatranje 25. 05. 2022, odnosno pet dana kasnije. Opština Peć je postupila suprotno ZJN-u⁵⁷ budući da se navodne povrede u vezi sa odlukom o dodeli ugovora, mogu izvršiti u roku od 5 dana, od dana obaveštenja o dodeli ugovora, gde se dan objavljivanja obaveštenja računa kao dan 0, što znači da ima još 5 dana od ovog dana.

56 Prema članu 3 B57 Pravila o neuobičajeno niskim ponudama.

57 Službeni list Republike Kosovo. Zakon o javnim nabavkama. Član 108/A stav 3, tačka 3.2.

Preporuke

- Javne institucije koje zaključuju ugovore sa privrednim subjektima, su dužne da obezbede konkurenciju u svakoj aktivnosti nabavke u cilju što ekonomičnijeg korišćenja javnog novca.
- Javne institucije treba da ocene pravično i odgovorno ponude privrednih subjekata, kojima će dodeliti ugovor, kako bi se ispunili zahtevi projekta i ostvarila vrednost za novac.
- Kad god se ove institucije pozivaju na određenu odredbu prilikom donošenja odluke, moraju je ispoštovati i delovati u skladu sa tom odredbom u celosti.
- Prilikom izrade zahteva tenderskog dosijea i predmera i predračuna, institucije treba jasno da definišu svoje potrebe i izbegnu bilo kakve praznine, kako bi se eliminisale mogućnosti manipulacije i zloupotrebe.
- Javne institucije ne bi trebalo da prihvataju fakture od privrednih subjekata koje ne navode tačno količine i cene za kupljene proizvode, izvršene radove i obavljene nabavke. Razlog za to je da se ne dozvoli odstupanje od cena utvrđenih u predmeru i predračunu.
- Poštovati i tačno primeniti godišnji plan nabavki.

Opština Đakovica

- Izbeći postavljanje ISO standarda koji ograničavaju konkurenciju.
- Kako ne bi dolazilo do otkazivanja obaveštenja o ugovoru, ali i dodeljivanja ugovora neodgovarajućem ponuđaču, uredno proceniti ponude privrednih subjekata i preduzeti sve neophodne pravne korake za nesmetano odvijanje aktivnosti nabavke.

Opština Priština

- Izbegavati u svakoj situaciji produžetak ugovora koji više ne služe javnom interesu.
- Izbegavati korišćenje pregovaračkog postupka bez objavljivanja obaveštenja o ugovoru kada ne postoje okolnosti koje primoravaju na korišćenje ovog postupka.
- Ne gubiti iz vida povrede zakona koja se lako mogu izbeći.

Opština Prizren

- Ne zaključivati ugovore sa privrednim subjektima koji nisu kompetentni za izvođenje radova traženih projektom.
- Koristiti sva prava zagarantovana Zakonom o javnim nabavkama kako bi se obezbedilo da se tokom sprovođenja aktivnosti nabavke u potpunosti poštuje Zakon o javnim nabavkama i na taj način zaključuju ugovori sa odgovarajućim privrednim subjektima.

Opština Peć

- Obezbediti da postoji stalni kontakt sa menadžerima ugovora u cilju evidentiranja svake nepravilnosti i preduzeti mere protiv njih u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama;
- Precizno proceniti ponude privrednih subjekata i osigurati da se za iste ne koriste dvostruki standardi procene.

Opština Gnjilane

- Sprovesti godišnji plan nabavki kako bi se realizovali svi projekti predviđeni u toj godini.
- Tokom primene Zakona o javnim nabavkama, osigurati da se ne postupa suprotno drugim zakonima na snazi u Republici Kosovo.
- Izbeći skraćivanje rokova za podnošenje ponuda, mimo zakonskog razloga.

Finansira
Evropska Unija

Democracy
Plus